

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

**Vyhodnocení dopadu daňových reforem
v České republice od roku 1993**

Lucie Konečná

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Konečná

Podnikání a administrativa

Název práce

Vyhodnocení dopadu daňových reforem v České republice od roku 1993

Název anglicky

Impact Evaluation of the Tax Reforms in the Czech Republic since 1993

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy daňových reforem v České republice od roku 1993 vyhodnotit jejich úspěšnost, dopad na veřejné příjmy a daňový mix.

Metodika

Při řešení problematiky bude provedena kompilace poznatků z odborné literatury, právních předpisů a dalších relevantních odborných zdrojů. Na základě analýzy budou vyhodnoceny dopady daňových reforem na území České republiky od roku 1993 z hlediska vývoje veřejných příjmů a daňového mixu. Dále bude provedena komparace jednotlivých daňových reforem a zhodnocení jejich úspěšnosti.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Daň, reforma, daňová kvóta, daňový systém, daňový mix, základ daně, sazba.

Doporučené zdroje informací

ANDERSSON, K., E. EBERHARTINGER a L. OXELHEIM. National tax policy in Europe: to be or not to be?.
New York: Springer, 2007, 255 s. ISBN 9783540707097.

KUBÁTOVÁ, K. Daňová teorie a politika. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

KUBÁTOVÁ, K. Daňová teorie: úvod do problematiky. 2., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2009, 120 s. Vzdělávání a certifikace účetních. ISBN 978-80-7357-423-9.

LÁCHOVÁ, L. Daňové systémy v globálním světě. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 271 s. ISBN 978-80-7357-320-1.

VANČUROVÁ, A. a L. LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2014. 12. aktualiz. vyd. V Praze: Vox, 2014, 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Gabriela Kukulová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 10. 10. 2015

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 02. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Vyhodnocení dopadu daňových reforem v České republice od roku 1993" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především vedoucí práce paní Ing. Gabriele Kukalové, Ph.D. za její cenné rady, náměty a připomínky, které vedly ke zkvalitnění této práce. Dále bych ráda poděkovala mé rodině, která mě po celou dobu v mém úsilí podporovala.

Vyhodnocení dopadu daňových reforem v České republice od roku 1993

Impact Evaluation of the Tax Reforms in the Czech republic since 1993

Souhrn

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení dopadu daňových reforem na území České republiky od roku 1993. Definiuje základní pojmy a daňovou reformu. Poté popisuje jednotlivé daňové reformy, které se na území České republiky od roku 1993 uskutečnily. V analytické části práce je zhodnocen dopad daňových reforem na daňové příjmy, daňovou kvótu a daňový mix. Na základě získaných poznatků o daňových reformách, jsou pak reformy zhodnoceny a jsou doporučeny změny pro budoucí vývoj daňového systému v České republice.

Summary

Aim of this bachelor thesis is analysis of impact evaluation of the tax reforms in the Czech republic since 1993. It defines basic terms and the tax reform. Then it describes each reform which has been realized in the Czech republic since 1993. In analytic part there is analysis of impact evaluation of the tax reforms on tax incomes, tax quota and tax mix. Based on gained information reforms were valued and then are recommended changes for future development in the tax system of Czech republic.

Klíčová slova: Daň, daňový systém, daňová reforma, daňová kvóta, daňový mix, daňové příjmy, základ daně, efektivnost.

Keywords: Tax, tax system, tax reform, tax quota, tax mix, tax income, tax base, efectivity.

Obsah

1	ÚVOD.....	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	9
2.1	Cíl práce.....	9
2.2	Metodika.....	9
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
3.1	Daň a její konstrukce.....	11
3.1.1	Vlastnosti daně.....	11
3.1.2	Funkce daní.....	11
3.1.3	Konstrukční prvky daně.....	12
3.2	Daňový systém.....	14
3.2.1	Daňová kvóta.....	15
3.2.1	Daňový mix.....	16
3.2.2	Požadavky kladené na daňový systém.....	17
3.3	Daňová reforma.....	18
3.4	Daňové reformy v ČR v letech 1993 – 2015.....	20
3.4.1	Daňová reforma 1993.....	20
3.4.2	Daňová reforma 2004.....	22
3.4.3	Daňová reforma 2008.....	24
3.4.4	Daňová reforma 2010.....	26
3.4.5	Daňová reforma 2015.....	29
4	ANALYTICKÁ ČÁST.....	31
4.1	Daňové příjmy.....	31
4.2	Daňová kvóta.....	35
4.3	Daňový mix.....	36
5	VÝSLEDKY A DISKUZE.....	40
5.1	Shrnutí výsledků analytické části.....	40
5.2	Zhodnocení úspěšnosti daňových reforem.....	41
5.3	Vlastní doporučení.....	42
6	ZÁVĚR.....	45
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	47
8	SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK.....	51
9	PŘÍLOHY.....	52

1 ÚVOD

O daních lidé denně slýchají v televizi a rádiu, čtou o nich v novinách či na internetu. Denně s nimi přicházejí do styku (například při zakoupení potravin v supermarketu, při pohledu na výplatní pásku nebo při podávání daňového přiznání).

Daně za sebou mají velmi dlouhou a pozoruhodnou historii. Jsou úzce spjaty se vznikem platidel. Už od svého vzniku odehrávají v každodenním životě významnou roli. Během uplynulých tisíciletí se však postupně měnily a vyvíjely. Každá historická epocha přinesla daně různých forem a významů.

První zmínky o daních se datují již tři tisíce let před našim letopočtem ve starověkém Egyptě. Obecně je původ daní spojován se vznikem prvních států a peněžního hospodářství. Podle Svátkové (1994) byly první daně vybírány především na základě dobrovolnosti a byly naturální a nepravidelné. Byly vybírány pro potřeby panovníka a pro potřeby podpory veřejného rozpočtu. Naopak v dnešní době jsou daně povinné, peněžité a bývají vybírány pravidelně.

Historický vývoj lze sledovat i u daňových reforem. Podle Láchové (2007) vznikaly základy novodobých moderních systémů koncem 19. století v rámci reforem ve vyspělých zemích. Na území České republiky došlo koncem 19. století ke vzniku několika výnosových, osobních důchodových daní a nepřímých daní.

Diskutovaným tématem dnešní doby jsou daňové reformy. Týkají se bezesporu každého člověka, ať už si tuto skutečnost uvědomuje nebo ne. Daňové reformy jsou v České republice zajímavým podnětem k diskuzi zejména díky neustále probíhajícím změnám v daňovém systému. Vláda přichází s návrhy změn daňového systému téměř každým rokem. Ne však každá změna v daňovém systému může být považována za daňovou reformu. Definovat daňovou reformu je v mnoha ohledech obtížné a jednotlivé definice se liší. Tato práce se zaměřuje právě na definici daňové reformy a popisuje veškeré daňové reformy, které se na území České republiky uskutečnily od roku 1993, a jejich vliv na daňové příjmy, daňovou kvótu a daňový mix.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je na základě komparativní analýzy vyhodnotit zda jednotlivé daňové reformy, které proběhly v České republice od roku 1993, mají dopad na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu. Dílčími cíli jsou pak zhodnocení jednotlivých daňových reforem a návrh doporučení pro budoucí reformy daňového systému České republiky. Přínosem této práce by mělo být nejen vyhodnocení dopadu daňových reforem na výše uvedené ukazatele, ale taktéž poskytnutí ucelených teoretických poznatků týkajících se problematiky daňových reforem.

2.2 Metodika

Teoretická východiska prostřednictvím metody deskripce vysvětlují základní pojmy, které jsou pro pochopení daňové problematiky nezbytné. Jsou výsledkem kompilace poznatků z odborné literatury, právních předpisů, internetových zdrojů a dalších relevantních zdrojů. Jsou zde vysvětleny pojmy jako daň, konstrukční prvky daně, daňový systém a daňová reforma. Poté jsou zde popsány cíle jednotlivých daňových reforem, které se uskutečnily na území České republiky od roku 1993, a jaké konkrétní změny přinesly.

Analytická část je zpracována na základě metody komparativní analýzy a metody syntézy. Jsou zde zkoumány jednotlivé daňové reformy a jejich dopad na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu.

Nejprve byla shromážděna data týkající se výše uvedených ukazatelů, které uvádí Ministerstvo financí České republiky, Eurostat a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Poté byly zkoumány změny jednotlivých ukazatelů před a po konkrétní daňové reformě.

Analytická část se nezabývá daňovými reformami v roce 1993 a 2015. V roce 1993 se jednalo o zcela zásadní změnu daňového systému a nebylo by možné změny detailněji zkoumat a porovnávat. V době zpracování této práce nebyly k dispozici potřebné materiály pro analýzu daňové reformy v roce 2015.

V rámci analýzy daňových příjmů budou daňové příjmy rozděleny do tří skupin: celkové daňové příjmy, celostátní daně, sociální pojistné. Dále budou daňové příjmy rozděleny

do šesti skupin: daň z příjmů právnických osob (DzPPO), daň z příjmů fyzických osob (DzPFO), sociální pojistné (SP), majetkové daně (MD), daň z přidané hodnoty (DPH), spotřební daně (SD), ostatní daně a poplatky (ODaP). Vývoj daňové kvóty bude analyzován ve dvou oblastech: daňová kvóta složená a daňová kvóta jednoduchá. Pro účely analýzy daňového mixu budou jednotlivé daňové příjmy rozděleny do šesti skupin jako v případě analýzy daňových příjmů. Následně bude zkoumán vliv jednotlivých daňových reforem na výše uvedené skupiny.

V kapitole výsledky a diskuze jsou nejprve shrnuty výsledky analytické části. Poté jsou zhodnoceny jednotlivé daňové reformy (zda došlo ke splnění cílů, které byly pro jednotlivé daňové reformy stanoveny). Nakonec je na základě získaných vědomostí doporučeno několik změn pro případné budoucí daňové reformy.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Pro lepší orientaci v daňové problematice je důležité vymezit a upřesnit základní pojmy jako je daň, konstrukce daně, daňový systém a daňová reforma.

3.1 Daň a její konstrukce

Daně mají přibližně stejně dlouhou historii jako stát samotný. Bylo potřeba hradit určité potřeby jako je obrana státu. Vznikla jen otázka kdo, kdy a v jaké výši má přispívat. Stát tedy začal jednotlivce k úhradě jeho podílu zavazovat. A tak byly položeny základy daním.

3.1.1 Vlastnosti daně

Dle Svátkové (1994, s. 12) se *„daní rozumí forma příjmů veřejných rozpočtů, kterou se odčerpává ze zákona podle předem stanovené sazby daně část nominálního důchodu subjektu na nenávratném principu“*.

Vančurová a Láchová (2014, s. 9) uvádí, že *„daň je povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu. Je nenávratná, neekvivalentní a zpravidla neúčelová“*.

Vybuduje-li obec například veřejné osvětlení, mají z něj užitek všichni obyvatelé. Bylo by tedy nespravedlivé, kdyby se část občanů podílela formou daní na financování tohoto statku a část občanů by se financování vyhnula. Z tohoto důvodu musí být daň povinná. Povinnost platit daň omezuje svobodu jednotlivce. Musí být uložena ve formě všeobecně platné závazné právní normy - zákona. Daně se odvádí do veřejného rozpočtu, ze kterého jsou následně hrazeny společné potřeby. Obecně by měl do systému přispívat ten, kdo dosahuje vyššího důchodu. Což ale neznamená, že z něj následně bude i více čerpat. Většinou je tomu právě naopak. Výběr daně je neúčelový. Není tedy přesně stanoveno, co a v jaké míře bude z veřejných rozpočtů financováno.

3.1.2 Funkce daní

Kubátová (2015, s. 19) uvádí, že *„úloha zdanění vyplývá z hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru. Jsou to: funkce alokační, redistribuční, stabilizační, fiskální“*.

Funkce fiskální je založena na schopnosti naplnit veřejný rozpočet. Funkce alokační efektivně přerozděluje neefektivně rozdělené zdroje. Redistribuční funkce znamená přerozdělení důchodu od bohatších k chudším. Je potřeba, aby jedinec s vyšším příjmem

přispíval do systému vyšším dílem. Stabilizační funkce napomáhá ke zmírnění výkyvů v národním hospodářství. Pokud se národnímu hospodářství daří, vytváří se rezervy. Naopak při stagnaci napomáhá ekonomiku nastartovat.

Vančurová a Láchová (2014) doplňují výše uvedené funkce o funkci stimulační. Poplatníci vnímají daně převážně negativně a chtějí platit co možná nejnížší daně. Stát proto může daňovým subjektům nabídnout různé formy daňových úspor, aby je kupříkladu motivoval ke spotřebě konkrétních statků.

3.1.3 Konstrukční prvky daně

Konstrukce daně je složitá. Je důležité znát veškeré prvky a souvislosti, jakým způsobem se daně vybírají, jaký mají vliv na subjekty, kdo a kdy dani podléhá.

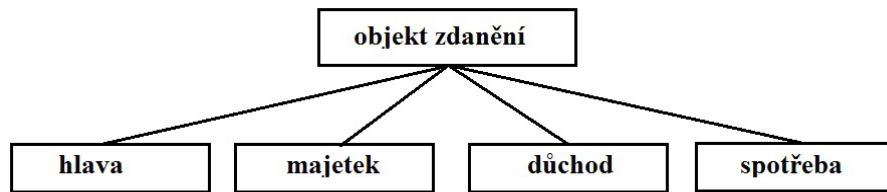
Mezi základní prvky ovlivňující daňové zatížení subjektů patří:

- ❖ daňový subjekt,
- ❖ předmět daně,
- ❖ osvobození od daně,
- ❖ základ daně,
- ❖ zdaňovací období,
- ❖ odpočty od základu daně,
- ❖ sazba daně,
- ❖ slevy na dani.

Podle Vančurové a Láchové (2014, s. 14) je „*daňový subjekt osoba podle zákona povinná strpět, odvádět nebo platit daň*“. Daňové subjekty se dělí na poplatníky a plátce daně. Poplatníkem je osoba podléhající dani. Plátcem daně je osoba odvádějící daň vybranou od poplatníků. Dani tedy nepodléhá.

Předmět daně je veličina, ze které se daň vybírá. Předmět daně se dělí do čtyř skupin (viz Obrázek 1):

Obrázek 1 - Rozdělení předmětu daně

Zdroj: Vančurová a Láchová (2014), vlastní zpracování

Předmětem daně z hlavy jsou osoby. V současné době je to například poplatek za komunální odpad. Dani z majetku podléhá držba i tržby z prodeje movitého a nemovitého majetku. Předmětem důchodových daní je zpravidla zisk, mzda, apod. Daně ze spotřeby jsou zahrnuty do ceny produktu.

Osvobození je část předmětu, která zdanění nepodléhá. Daňový subjekt nemá povinnost ji do základu daně zahrnout. Vančurová a Láchová (2014) dělí osvobození na úplné (splnění veškerých podmínek), částečné (část předmětu nepřesahující stanovenou hranici) a podmíněčné (nutno doložit splnění stanovených podmínek).

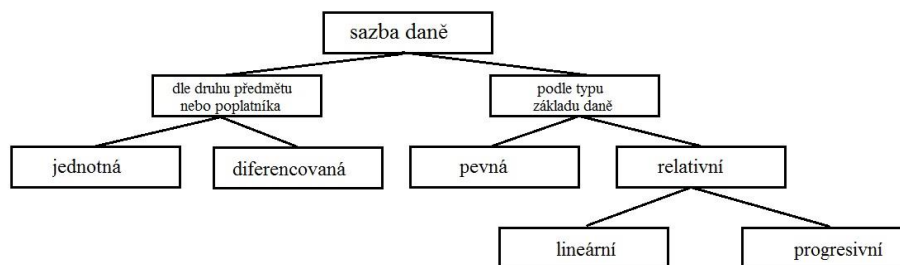
Základ daně je předmět daně v měrných jednotkách a upravený dle zákonných pravidel. Základ daně by neměl být záporné číslo (daňovému subjektu by vznikl nárok).

Zdaňovací období je časový úsek, za který se daně vyměřují a platí. Zpravidla to bývá rok. Pokud je základem daně stavová veličina, jedná se o daň na zdaňovací období a je možné tuto daň stanovit i plnit. V případě tokových veličin se jedná o daň za zdaňovací období. Základ se načítá v průběhu období a je možné daň vyměřit a plnit až po uplynutí tohoto období.

Odpočty snižují základ daně. Standardní odpočty mohou snížit základ daně o předem pevně stanovenou částku a po splnění podmínek. Nestandardní odpočty snižují základ daně jen v prokazatelně vynaložené výši (procentuálně nebo pevně danou částkou).

Sazba daně je algoritmus, díky kterému lze z upraveného základu daně stanovit daň. Rozdělení sazeb daně (viz Obrázek 2):

Obrázek 2 - Rozdělení sazeb daně

Zdroj: Vančurová a Láchová (2014), vlastní zpracování

Jednotná sazba daně je stejná pro všechny druhy předmětu. Jedná se například o 15% daň z příjmu ze závislé činnosti (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Diferencovanou sazbu daně lze demonstrovat na dani z přidané hodnoty. Základní sazba činí 21 %, první snížená sazba 15 %, druhá snížená 10 % (zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty). Pevná sazba se vztahuje k jednotce základu daně. Sazba daně pro obytný dům činí 2 Kč/m² (zákon č. 338/ 1992 Sb., o dani z nemovitých věcí). Relativní sazba se používá u hodnotového základu daně jako procentuální podíl. Lineární sazba roste se zvyšujícím se základem daně. Progresivní sazba je konstruována na základě plynulého zvyšování míry zdanění pro jednotlivé výše základu daně.

Mezi další konstrukční prvky patří slevy na dani, které snižují základní částku daně (odečítají se od vypočtené daně). Absolutní sleva na dani je dána pevnou částkou. Například roční sleva na studenta v roce 2016 činí 4 020 Kč (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Relativní sleva snižuje daň zpravidla o procentuální díl. Například při výpočtu daně silniční u vozidla, které překročí v kombinované dopravě ve zdaňovacím období od 91 do 120 jízd, činí sleva 75 % z daně (zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční).

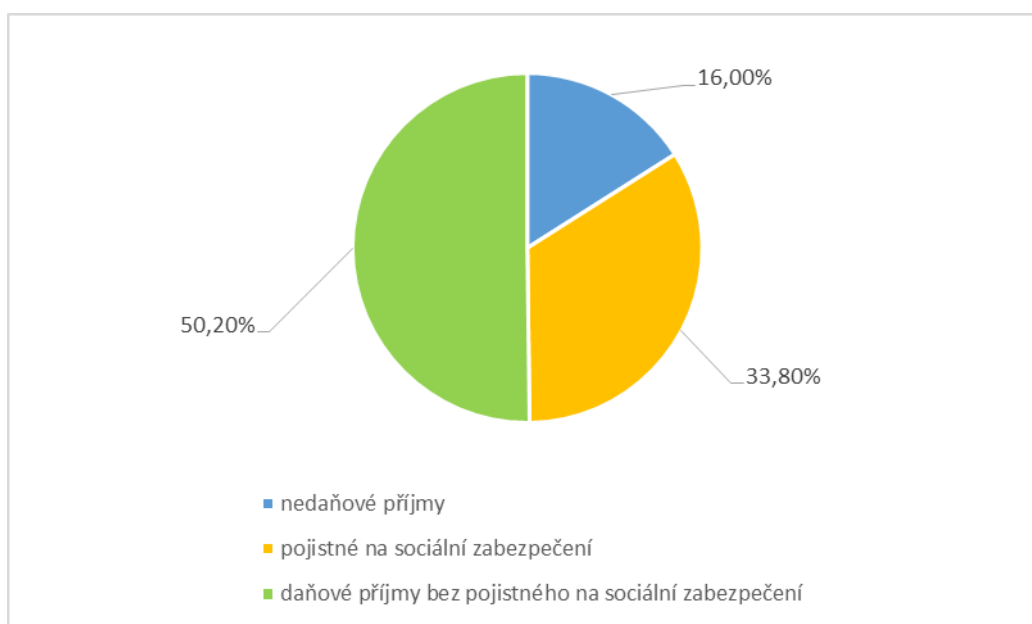
3.2 Daňový systém

Vančurová a Láchová (2014) chápou „*daňový systém jako souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.*“

Daňové příjmy patří bezesporu mezi nejvýznamnější příjmy veřejných rozpočtů. Do veřejných rozpočtů plynou také příjmy nedaňové ve formě poplatků, povinných příspěvků, apod.

Graf 1 znázorňuje podíl daňových a nedaňových příjmů státního rozpočtu. V roce 2014 se celkové daňové příjmy státního rozpočtu podílely 84 % (daňové příjmy + pojistné na sociální pojištění). Daňové příjmy bez pojistného na sociální zabezpečení činily 50,20 % a pojistné na sociální zabezpečení 33,80 %.

Graf 1 - Podíl celkových daňových příjmů státního rozpočtu v roce 2014 (%)

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet, vlastní zpracování

3.2.1 Daňová kvóta

Daňová kvóta se využívá pro mezinárodní srovnání daňové zátěže mezi jednotlivými zeměmi. Je to makroekonomický ukazatel používaný pro srovnání a zhodnocení vývoje daňových příjmů na hrubém domácím produktu v běžných cenách.

OECD (2013) uvádí, že celkové daňové příjmy jako procento z hrubého domácího produktu označují podíl domácího produktu vybraného vládou prostřednictvím daní. Může být považována jako jeden z ukazatelů hodnoty, kterým vláda kontroluje ekonomické zdroje.

Daňové příjmy obsahují též sociální pojistné, cla a další příjmy daňového charakteru. Výsledkem tohoto podílu je míra daňového zatížení občanů dané země vyjádřena procentuálně.

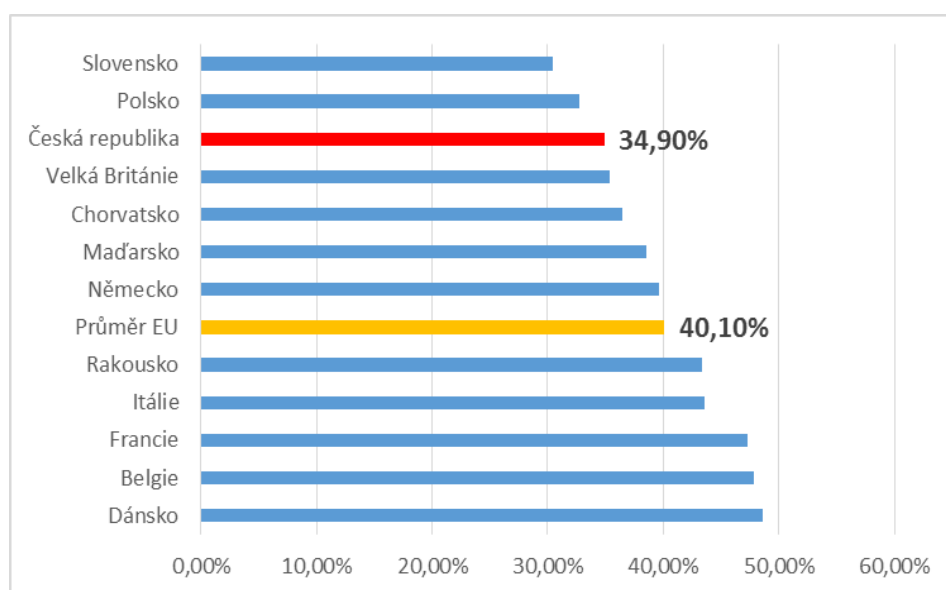
Pro výpočet daňové kvóty se používá dvou principů, a to aktuální nebo hotovostní. V případě hotovostního principu vzniká daňový příjem v okamžiku jeho přijetí do státního

rozpočtu. Aktuální princip je založen na momentě vzniku daňové povinnosti. Daňová kvóta je sledována Eurostatem a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Metodika výpočtu se u těchto dvou institucí liší. Proto se výsledky mohou lišit.

Daňová kvóta se dělí na daňovou kvótu jednoduchou, složenou a konsolidovanou. Jednoduchá daňová kvóta je podíl daní a cel na hrubém domácím produktu. Složená daňová kvóta je podíl výnosu všech daní, cel a pojistného na zdravotní a sociální pojištění na hrubém domácím produktu. Konsolidovaná daňová kvóta zamezuje dvojímu započtení příjmů. Měla by vyloučit tu část pojistného na veřejném pojištění financovaného ze státního rozpočtu.

Přestože mezinárodní srovnání daňových kvót jednotlivých států může být poněkud složité, lze pro ilustraci pomocí grafu znázornit, jak se vybrané státy EU liší (viz Graf 2 a Příloha 3).

Graf 2 - Daňová kvóta vybraných států EU v roce 2013 (%)

Zdroj: Eurostat, Total tax revenue by Country, vlastní zpracování

3.2.1 Daňový mix

Struktura daňové kvóty je tzv. daňový mix. Zobrazuje zastoupení jednotlivých typů daní a jejich podíl na celkových daňových příjmech.

Pro porovnání daňové zátěže dělí OECD (2015) daně do jednotlivých skupin podle kódů. Klasifikace dle OECD je následující:

- ❖ 1000 - daně z důchodů, ze zisků a kapitálových výnosů,
- ❖ 2000 - příspěvky na sociální zabezpečení,
- ❖ 3000 - daně z mezd a pracovních sil,
- ❖ 4000 - daně majetkové,
- ❖ 5000 - daně ze zboží a služeb,
- ❖ 6000 - ostatní daně.

V celkových výnosech jsou dominantní dvě až tři uvedené skupiny. Ostatní plní spíše doplňkovou funkci. Každý moderní daňový systém usiluje o co nejefektivnější rozložení daňového mixu.

3.2.2 Požadavky kladené na daňový systém

Základní požadavky kladené na daňový systém jsou v dnešní době všeobecně uznávané a jednotliví autoři je spíše jen modifikují. Tyto základní principy jsou spravedlnost, efektivnost, právní perfektnost a průhlednost.

Kubátová (2015, s. 42) dělí požadavky do pěti kritérií:

- ❖ efektivnost,
- ❖ pozitivní vliv na ekonomické chování subjektů, resp. omezení negativních vlivů (daňové stimuly),
- ❖ spravedlnost,
- ❖ správné působení na makroekonomické agregáty,
- ❖ právní perfektnost a politická průhlednost.

Aby byl daňový systém efektivní, neměl by stát ve velké míře zasahovat do tržních vztahů a vytvářet tak velké rozdíly v cenách. Ty vedou zpravidla k neefektivnímu rozdělení zdrojů. Naopak by se stát měl snažit podporovat ochotu lidí pracovat, spořit a podstupovat rizika.

Spravedlnost systému by měla zajistit rovnoměrné přerozdělení důchodů. Pokud je aplikován princip platební schopnosti, tak by každý měl platit daň v takové výši, která odpovídá jeho možnostem. Princip prospěchu je založen na myšlence, že by měl daně platit ten, který se na spotřebě veřejných statků podílí (například daň silniční).

Pro daňovou spravedlnost je důležité vymezit, na koho daň dopadá a v jaké míře. Je možné určit, na který daňový subjekt dopadá daň více, a na který méně (například prostřednictvím průměrné daňové sazby).

Z hlediska kladeného důrazu na svobodu jednotlivce je důležité, aby daňový systém byl právně perfektní a průhledný. Daňovou neurčitost lze chápat jako velkou nespravedlnost vůči daňovému subjektu, protože je prakticky vydán systému na milost či nemilost. Díky nepřesným formulacím v zákonech dochází k jejich obcházení (daňovým únikům) a zvyšování nejistoty poplatníka.

3.3 Daňová reforma

Daňová reforma je nástrojem hospodářské politiky státu zajišťující většinu příjmů státního rozpočtu. Na základě politických, ekonomických či sociologických důvodů prochází daňová soustava velmi často řadou změn.

Daňový systém je nedílnou součástí veřejných financí. Lze se setkat s reformami, které veřejné finance dokáží ovlivnit jen minimálně. Naopak daňové reformě může dojít i v důsledku změn ve veřejných financích (například při snižování deficitu státního dluhu).

Ne každá změna daňových zákonů se dá považovat za daňovou reformu. Hranici ovšem nelze jednoznačně stanovit. Definovat daňovou reformu je v mnoha ohledech velice obtížné a existuje hned několik pohledů na to, jak ji vymezit. Tyto definice se liší v závislosti na autorovi.

Kubátová (2015, s. 152) definuje daňovou reformu jako „*podstatnou změnu daňových zákonů*”. Láchová (2007, s. 12) uvádí, že „*za daňovou reformu může být v určitém smyslu považována jakákoliv změna ve struktuře daní, ať již ve formě změny sazeb, daňových základů nebo sociálních úprav*”. Sandford (2000) pod pojmem daňové reformy vidí zavádění nebo rušení daní, významné změny daňových sazeb, daňového mixu, daňových sazeb či správě daní.

Vančurová (2009) ve svém příspěvku popisuje daňovou reformu jako proces, který vykazuje alespoň několik z následujících charakteristik:

- ❖ systematická změna více parametrů daní vyvolána nově formulovanými cíli daňové politiky a prostředky jejich realizace,
- ❖ zamýšlená změna daňové kvóty,

- ❖ optimalizace správy daní (respektive daňové administrativy).

Daňová reforma by měla mít přesně stanovené cíle s pozitivním vlivem na ekonomickou situaci v zemi, spravedlivějším přerozdělením daňového břemene a měla by vést ke snižování státního dluhu. Pro úspěch reformy je rozhodující kvalita příprav ve fázi plánování. Důležité je stanovit cíle, kterých má být prostřednictvím daňové reformy dosaženo.

Rozdělení daňových reforem dle Láchové (2007, s. 14) na:

- ❖ technické reformy,
- ❖ koordinační reformy,
- ❖ komplexní reformy,
- ❖ strategické reformy.

Technická reforma se vyznačuje menšími změnami týkajícími se pouze některých detailů během kratšího časového úseku. K technickým reformám dochází nepřetržitě a jejich dopad na ekonomiku země je spíše okrajový. Koordinační reforma je zaměřena na změnu dvou nebo více daňových základů majících vliv na všeobecnou rovnováhu příjmů. Někdy mohou vyplynout z řady technických reforem. Mohou v sobě zahrnovat i úpravu jiných politických prostředků. Komplexní reforma zahrnuje obsáhlejší změnu více položek daňové struktury. Strategické reformy se provádějí v kontextu mezinárodní konkurence.

Vítek (2001) ve svém příspěvku uvádí několik společných rysů daňových reforem:

- ❖ hlavní pozornost je soustředěna na důchodové daně,
- ❖ snižování mezních sazeb důchodových daní,
- ❖ snižování počtů pásem důchodových daní,
- ❖ rozšiřování daňové základny osobních i korporátních daní,
- ❖ zvyšování částek osobních odčitatelných položek, růst nezdanitelných minim,
- ❖ reformy byly příjmově neutrální,
- ❖ celkové zjednodušování a zpřehledňování daňových systémů,
- ❖ zvyšování snah a tlaků proti daňovým únikům.

Po konci druhé světové války neprobíhaly daňové reformy jednotlivých států izolovaně, ale jedna reforma ovlivňovala vývoj reforem v ostatních státech.

Kubátová (2009, s. 14) definuje tři vlny daňových reform:

- ❖ 1. vlna,
- ❖ 2. vlna,
- ❖ 3. vlna.

První vlna přinesla rozšíření a zavádění systémů sociálního pojištění oddělením příspěvků na sociální pojištění od důchodové daně. Změna souvisela se zvyšující se úlohou státu v ekonomice. Ve druhé vlně se zaváděla daň z přidané hodnoty jako všeobecná spotřební daň. Třetí vlna vznikla v USA jako následek uplatňování politiky strany nabídky za prezidenta Reagana. Jednalo se o snahu obnovit ekonomickou aktivitu utlumenou nespravedlivým zdaněním. Měla tři cíle: zvýšit ekonomickou motivaci subjektů, zvýšit spravedlnost a přehlednost daní a zjednodušit daňové zákony, zachovat daňové výnosy.

3.4 Daňové reformy v ČR v letech 1993 – 2015

Jak již bylo zmíněno, je obtížné určit, které změny daňového systému se dají považovat za daňovou reformu. Tato práce je zaměřena především na reformy z let 1993, 2004, 2008, 2010 a 2015. Neboť se jedná o rozsáhlé téma, budou u jednotlivých reform uvedeny hlavní změny.

3.4.1 Daňová reforma 1993

Daňová reforma je propojena se změnou ekonomické situace ve společnosti. Vzhledem ke změně rozložení politických sil v roce 1989 bylo potřeba provést velké množství ekonomických reform. Hospodářství v Československu do této doby fungovalo na principu centrálně plánované ekonomiky. Po roce 1989 se stávající hospodářský systém transformoval na tržní systém. Na základě této změny bylo potřeba vytvořit nový daňový systém a sladit jej s potřebami tržního systému. Proběhly tedy rozsáhlé hospodářské reformy, které zahrnovaly i reformou daňového systému.

Cíle daňové reformy lze dle Šourka, et al. (1993) shrnout do následujících bodů:

- ❖ cíle rozpočtové politické,
- ❖ cíle daňové spravedlnosti,
- ❖ cíle podpory podnikatelských aktivit,
- ❖ cíle integraci naší ekonomiky do světové,
- ❖ cíl zdokonalení daňové správy,

- ❖ cíle výchovy občanů jako daňových poplatníků.

Cíle rozpočtové politické měly vest ke snižování daňové kvóty (tj. podíl daňových příjmů včetně sociálního a zdravotního pojištění na hrubém domácím produktu).

Cíle daňové spravedlnosti měly zajistit stejné konkurenční podmínky pro všechny daňové subjekty. Mělo dojít ke zvýšení univerzálnosti daní důchodového typu, maximální jednotnosti sazeb daní, omezení odchylek a výjimek, zjednodušení a zpřehlednění celé daňové soustavy a úpravy zákonů.

Cíle podpory podnikatelských aktivit měly vytvořit potřeby rovných konkurenčních podmínek (vlivem jak přímých, tak i nepřímých daní). Daňové zákony měly obsahovat nejrůznější formy podpory podnikatelských subjektů jako je například rychlejší odepisování.

Ke splnění cílů integrace naší ekonomiky do světové bylo potřeba sblížení naší daňové soustavy s ekonomikami vyspělejších zemí. Příkladem může být soubor smluv o zamezení dvojího zdanění nebo spolupráce s orgány Evropského společenství v boji proti daňovým únikům. Pro zdokonalení daňové správy byla předpokladem dobrá účinná komplexní zákonná úprava a práce orgánů daňové správy. Cíle výchovy občanů jako daňových poplatníků musí vycházet z mentality občanské sounáležitosti a pospolitosti.

Struktura daňového systému České republiky prošla díky daňové reformě rapidními změnami. Ke změnám došlo u všech druhů daní:

- ❖ zavedení spotřebních daní a daně z přidané hodnoty,
- ❖ oddělení sociálního pojistného od daní z příjmů,
- ❖ sjednocení daní na straně podnikatelských subjektů,
- ❖ sjednocení daní na straně fyzických osob.

Nový daňový systém

Federální shromáždění české a slovenské federativní republiky se usneslo na tomto zákoně (č. 212/1992 Sb. o soustavě daní):

- 1. Daň z přidané hodnoty včetně daní při dovozu*
- 2. Daň spotřební, a to*
  - a. Daň z uhlovodíkových paliv a maziv*
  - b. Daň z lihu a destilátů*

- c. Daň z piva*
- d. Daň z vína*
- e. Daň z tabáku a z tabákových výrobků*
- 3. *Daně z příjmů*
  - a. Daň z příjmů fyzických osob*
  - b. Daň z příjmů právnických osob*
- 4. *Daň z nemovitostí*
- 5. *Daň silniční*
- 6. *Daň z dědictví a darovací*
- 7. *Daň z převodu nemovitostí*
- 8. *Daně k ochraně životního prostředí*

Přehled jednotlivých změn před a po roce 1993 zachycuje Příloha 1.

3.4.2 Daňová reforma 2004

Další významnou reformou České republiky byla reforma, která souvisela se vstupem České republiky do EU. Pokud se měla stát Česká republika členským státem EU, musela harmonizovat svou daňovou legislativu dle směrnic EU. Výsledkem byl především nový zákon o dani z přidané hodnoty a nový zákon o spotřebních daních.

Mezi hlavní cíle daňové reformy dle Ministerstva financí České republiky (2003) patřilo:

- ❖ stabilizace daňové kvóty,
- ❖ harmonizace s právem Evropského společenství,
- ❖ zjednodušování daní,
- ❖ opatření proti daňovým únikům,
- ❖ posílení daňové spravedlnosti,
- ❖ další cíle a principy.

Česká daňová soustava obsahuje příjmy, které ve vztahu ke každoročně rostoucímu HDP klesají. Není to dostatečně vyváženo daňovými příjmy, které rostou rychleji než HDP. Tím dochází k poklesu daňové kvóty. Existoval předpoklad, že se výdaje budou pohybovat na stabilní úrovni vzhledem ke vztahu k HDP.

Pro vstup do Evropské unie bylo potřeba velkého množství legislativních opatření. Cílem bylo harmonizovat český daňový systém s podmínkami Evropské unie, zejména co se týče

nepřímých daní. Po vstupu do Evropské unie se měla Česká republika začít přímo podílet na tvorbě společné daňové politiky.

Daňový systém je pro většinu daňových subjektů složitý a nepřehledný. Tam kde to bylo možné, mělo dojít ke zjednodušení. Právní úprava daní měla projít změnou. Jednalo se například o zjednodušení formulářů daňových přiznání a zavedení elektronické komunikace s finančními úřady. Ta měla usnadnit a zlevnit daňovou správu jak pro stát, tak i pro samotné daňové subjekty.

Dalším cílem bylo minimalizovat daňové úniky snižující příjmy veřejných rozpočtů a zvyšující daňovou nespravedlnost země prostřednictvím efektivnější a modernější daňové a celní správy i administrativy. Nižší daňové úniky měly přispět ke snížení daňové nespravedlnosti.

Daně by měly být co nejvíce neutrální. Jejich výběr by měl být co nejlevnější jak pro stát, tak i pro daňové subjekty. Mnohé změny v daňových systémech jsou ovlivněny prioritami vlády.

Změny v důsledku daňové reformy

Daň z přidané hodnoty

Na základě zákona (č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty) došlo k vymezení osob, na které se DPH vztahuje. Nově byly definovány osoby povinné k dani, vymezení plátců a osoby osvobozené od daně. Byly zavedeny pojmy jako osoba identifikovaná k dani, osoba registrovaná k dani v jiném členském státě a zahraniční osoba. Byl snížen obrát pro povinnou registraci k DPH z 3 mil. Kč za rok na 2 mil. Kč za rok a následně na 1 mil. Kč za rok. Došlo také ke snížení základní sazby daně na 19 %. Dále bylo přesunuto zboží a část služeb ze snížené do základní sazby. Byl upraven výčet zboží a služeb, na které je uvalena základní a snížená sazba daně. Služby, které nadále patřily do snížené sazby daně, byly například domácí péče o děti, staré nemocné a postižené občany, pohřebnictví a související služby, hromadná pravidelná doprava. Mezi členskými státy Evropské unie bylo vytvořeno ustanovení o systému vnitřního obchodu. Taktéž byla vyžadována důslednější kontrola nadměrných odpočtů.

Spotřební daně

Na základě zákona (č. 353/2003 Sb., zákon o spotřebních daních) byl zaveden režim podmíněného osvobození od daně prostřednictvím tzv. daňových skladů. Došlo k ekologizaci daňové soustavy (zvýšení sazby bezolovnatého benzínu o cca 0,6 Kč/litr, zvýšení sazby motorové nafty o cca 2,10 Kč/litr. Byly zvýšeny sazby na úroveň minimálních sazeb platných v Evropské unii. Spotřební daň z lihu byla zvýšena z 234 Kč/litr na 265 Kč/litr čistého lihu. Byla zvýšena spotřební daň z tabákových výrobků ze 40 % na 45 % z konečné maloobchodní ceny. Dále byly zvýšeny sazby u minerálních olejů.

Došlo k zákazu prodeje alkoholických a tabákových výrobků na tržištích. Byla uvalena povinnost značit lihoviny kontrolními páskami (možnost jednorázových odpočtů páskovacích zařízení).

Daně z příjmů

Na základě zákona (č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů) bylo upraveno společné zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských zemí, jednotný systém zdaňování při fúzích, převodech jmění a výměně akcií ve vztahu ke společnostem z různých členských zemí. Sazba daně z příjmů právnických osob byla snížena k 1. lednu 2004 na 28 %, k 1. lednu 2005 na 26 % a konečně k 1. lednu na 24 %. Byl rozšířen základ daně. Zdanění fyzických osob neprošlo výraznějšími změnami.

Majetkové daně

Na základě zákona (č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí) byla daň z nemovitosti převedena na hodnotový princip. Sazba daně převodu nemovitosti byla snížena z 5 % na 3 %. Byl zaveden princip splatnosti daně ve lhůtě pro podání daňového přiznání

U daně silniční (zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční) došlo k vynětí vozidel registrovaných v jiných členských zemích Evropské unie z předmětu daně a mělo reagovat na zrušení celních úřadů na hraničních přechodech u plátců z třetích zemí.

3.4.3 Daňová reforma 2008

Mezi další reformy patří i reforma z roku 2008, která se uskutečnila v důsledku změny vládní koalice v roce 2007, a měla za následek proces konsolidace veřejných financí.

Ministerstvo financí České republiky (2007) si vytyčilo následující cíle:

- ❖ podpora hospodářského růstu,
- ❖ sociální citlivost vůči ekonomicky neaktivní populace,
- ❖ podpora rodin s dětmi,
- ❖ podpora ekonomické aktivity,
- ❖ podpora udržitelného rozvoje.

Běhounek (2007) uvádí, že ministerský návrh změnil tyto zákony:

- ❖ zákon o daních z příjmů (č. 586/1992 Sb.),
- ❖ zákon o rezervách (č. 593/1992 Sb.),
- ❖ zákon o dani z přidané hodnoty (č. 235/2004 Sb.),
- ❖ zákon o dani z nemovitosti (č. 338/ 1992 Sb.),
- ❖ zákon o dani dědické, darovací a z převodu nemovitosti (č. 357/1992 Sb.),
- ❖ zákon o registračních pokladnách (č. 2015/2005 Sb.) a část zákona (č. 545/2005 Sb.), která se týká registračních pokladen
- ❖ zákon o správě daní a poplatků (č. 337/ 1992 Sb.),
- ❖ zákon o správních poplatcích (č. 634/2004 Sb.),
- ❖ zákon o spotřebních daních. (č. 353/2003 Sb.).

Změny v důsledku daňové reformy

Daň z přidané hodnoty

Na základě zákona (č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty) došlo ke zvýšení snížené sazby z 5 % na 9 %. Bylo snahou zvýšit podíl nepřímých daní. Zavedeno uplatňování snížené sazby daně na ekologická paliva (ochrana životního prostředí, podpora místních výrobců ekopaliv, podpora udržitelného rozvoje).

Daň z příjmů právnických osob

Na základě zákona (č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů) se snižovaly se sazby pro příliv zahraničních investic (22 % pro rok 2008, 20 % pro rok 2009, 19 % pro rok 2010). Postupná reforma základu daně měla zpřísnit podmínky pro daňovou uznatelnost některých nákladů. Bylo zavedeno osvobození od daně z příjmů právnických osob u kapitálových výnosů a uzákoněna povinnost navyšování zdanitelného zisku o částku neuhrazených závazků.

Daň z příjmů fyzických osob

Zákon (č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů) nahradil progresivní sazbu daně jednotnou 15% sazbou. Mělo dojít k omezení tendence k daňovým únikům a zvýšení podpory ochoty podnikat. Avšak snížení nemělo takový pozitivní vliv na výši daňové povinnosti, jelikož byl taky rozšířen základ daně. Slevy na dani z příjmů fyzických osob byly zvýšeny. Základní sleva byla zvýšena ze 7 200 Kč na 24 840 Kč, daňové zvýhodnění dítěte z 6 000 Kč na 10 440 Kč, sleva na dani na druhého z manželů ze 4 200 Kč na 24 840 Kč, zvýšeny i další slevy (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Bylo zrušeno společné zdanění manželů. Aby byla odstraněna diskriminace ekonomicky aktivních důchodců, byly zavedeny daňové výhody.

Byl zaveden princip superhrubé mzdy. Což znamenalo, že pojistné placené zaměstnancem a zaměstnavatelem nebude osvobozeno od daně z příjmů. Mělo dojít k vyšší transparentnosti povinných odvodů.

Majetkové daně

Byly osvobozeny zemědělské pozemky (orná půda, chmelnice, vinice, ovocné sady a trvalé travní porosty) od daně z nemovitosti. Obce získaly pravomoc vynásobit základní sazbu daně u stavebních pozemků, obytných domů a bytů koeficientem přiřazeným obcím podle počtu obyvatel. Byla osvobozeno dědictví u II. skupiny od daně dědické a dary u I. a II. skupiny u daně darovací.

Spotřební daně

Nově byly zavedeny ekologické daně jako je daň ze zemního plynu, pevných paliv a elektřiny (zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních). Stát začal podporovat ochranu životního prostředí, ekologicky zodpovědné chování a místní výrobce ekologických paliv.

3.4.4 Daňová reforma 2010

Hlavním cílem daňové reformy (Ministerstvo financí České republiky, 2008) je snižování zátěže pro poplatníky a státní správu. Tento cíl lze podrobně specifikovat na:

- ❖ maximální zjednodušení legislativy,
- ❖ maximální zjednodušení správy daní.

Zjednodušení legislativy se mělo týkat přehlednosti a srozumitelnosti zákonů. Zákony měly být založeny na zásadách, principech a obecných pravidlech. Dále mělo dojít ke snižování počtu daní a odvodů.

Zjednodušení správy daní by se týkalo zjednodušení a zrychlení daňového procesu (daňový řád). Zavedlo se jedno výběrní místo, kde se sloučil výběr daní, cel a odvody pojistného, prostřednictvím jednoho formuláře, jednoho podání a jedné platby. Dále se sjednotily vyměřovací základy daně z příjmů a pojistného. Zavedl se klientských přístup k poplatkům. Při vytváření efektivní organizace výběru daní a odvodů mělo dojít k centralizaci a elektronizaci procesů.

Obsah daňové reformy

Dle Ministerstva financí České republiky (2008) je potřeba odpovědět na tři otázky:

- ❖ Co se platí?
- ❖ Jak se platí?
- ❖ Komu se platí?

Na otázku co se platí je zaměřena reforma zdaňování příjmů a majetku. Nepřímé daně jsou harmonizovány s představou Evropské unie, tak se Česká republika zaměřila spíše na daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a majetkové daně.

Další otázku řeší reforma daňového procesu. Zákon o správě daní a poplatků se nahrazuje novým daňovým řádem. Mezi nejdůležitější změny, které měl daňový řád přinést, patřilo přehlednější uspořádání textu, stanovení jednoznačné terminologie, vytvoření jednotného procesu pro výběr daní, apod.

Poslední otázka je řešena institucionální reformou. Reforma přináší jedno výběrní místo. Veškeré platby od poplatníků do veřejných rozpočtů budou prováděny pouze finančními úřady.

Tato daňová reforma není doposud zcela ujasněna. Obsahovala velké množství změn a ne všechny se stihly připravit včas. Snahy o realizaci daňové reformy přetrvávají až dodnes.

Změny v důsledku daňové reformy

Daně z příjmů

Zákon (č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů) zvýšil sazbu daně z přidané hodnoty o jeden procentní bod z 19 % na 20 %. Taktéž byla snížená sazba daně zvýšena o jeden procentní bod z 9 % na 10 %. Dále bylo zvýšeno daňové zvýhodnění dítěte na 11 604 Kč. Byl změněn maximální vyměřovací základ ze 48 násobek průměrné mzdy ke konci roku 2009 (1 130 640 Kč) na 72 násobek průměrné mzdy (1 707 048 Kč). Dále byl snížen výdajový paušál u příjmu z podnikání podle zvláštních právních předpisů a jiné samostatné výdělečné činnosti na 40 %. Ostatní paušály zůstaly neměnné.

Daň z nemovitosti

Zákon (č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti) zvýšil jednotlivé sazby daně z nemovitosti o dvojnásobek. Změna se dotkla veškerých nemovitostí s výjimkou orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů, trvalých travních porostů. Například základní sazba u obytných domů se zvýšila z 1 Kč/m² na 2 Kč/m². U staveb pro ostatní podnikatelskou činnost zůstala sazba 10 Kč/m².

Daň silniční a daň z převodu nemovitosti

Daň silniční se v porovnání s předchozím rokem výrazněji nezměnila. V souvislosti s daní z převodu nemovitosti byla uvažována změna sazby daně z 3 % na 5 %. Tato změna se nakonec neuskutečnila.

Spotřební daně

Na základě zákona (č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních) došlo ke zvýšení sazeb. O 1 Kč na litr stoupla sazba u motorové nafty. Sazba se zvýšila i u piva a cigaret.

Změny k 1. 1. 2012

V roce 2012 vstoupila v platnost novela zákona o daních z příjmů (zákon č. 586/1992 Sb.). Sleva na poplatníka byla opět stanovena na 24 840 Kč na základě zrušení „povodňové stokoruny“. Bylo zvýšeno daňové zvýhodnění dítěte na 13 404 Kč.

Ke změnám taktéž došlo u sociálního a zdravotního pojištění (zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení). Měsíční výše minimální zálohy na důchodové pojištění u OSVČ vrostlo o 29 Kč, u zdravotního pojištění pak o 27 Kč. Kromě minimální zálohy došlo ke změně maximálního vyměřovacího základu pro zdravotní pojištění

na částku 1 809 864 Kč v důsledky změny průměrné mzdy (byl zachován 72násobek průměrné mzdy). Maximální vyměřovací základ sociálního pojištění byl snížen na 48násobek průměrné mzdy, tedy 1 206 576 Kč. Snížená sazba daně z přidané hodnoty byla zvýšena z 10 % na 14 % (zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty). Bylo zavedeno reverse-charge neboli též samovyměření daně. Povinnost priznat daň má odběratel („příjemce“) a ne dodavatel („plátce“).

3.4.5 Daňová reforma 2015

Balíček zákonů utvářející daňovou reformu a související se vznikem jednotného inkasního místa schválili poslanci už v roce 2011. Změny měly původně nabýt účinnosti od roku 2013, ale nakonec se koalice domluvila na odkladu na rok 2015.

Ministerstvo financí České republiky (2014) uvádí tyto změny:

Daň z přidané hodnoty

Došlo ke změně pravidel pro stanovení místa plnění a zvláštní režim jednoho správního místa u telekomunikačních služeb, služeb rozhlasového a televizního vysílání a elektronicky poskytovaných služeb osobě nepovinné k dani. Tyto služby se budou zdaňovat v místě příjemce služby.

Dále došlo ke změně sazeb. Základní sazba (21 %) a první snížená sazba (15 %) jsou rozšířeny druhou sníženou sazbou daně z přidané hodnoty ve výši 10 % (zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty). Vybrané zboží podléhající druhé snížené sazbě je například nenahraditelná dětská výživa, některé léky a knihy.

Proběhla řádná novela zákona o dani z přidané hodnoty. S účinností od 1. 1. 2016 bylo zavedeno kontrolní hlášení. Došlo k rozšíření režimu přenesení daňové povinnosti (reverse charge). Což znamená, že se povinnosti priznat se k DPH přesouvá z poskytovatele na příjemce. Při poskytování stavebních a montážních prací na dokončené stavbě pro bydlení nebo stavbě pro sociální bydlení byla zavedena snížená sazba daně. Zůstala zachována stávající výše obrátu 1 000 000 Kč pro povinnou registraci k dani.

Daně z příjmů

Byl zaveden maximální limit pro uplatnění výdajových paušálů i u zbývajících 60 % a 80 % paušálu (tržby 2 000 000 Kč, zemědělství 1 600 000 Kč, ostatní živnostenské podnikání 1 200 000 Kč). Dále byla zrušena možnost podnikatele s méně než

26 zaměstnanci hradit nemocenské pojištění s vyšší sazbou a následně odečíst polovinu částky od plateb pojistného na sociální zabezpečení jako náhradu mzdy při pracovní neschopnosti zaměstnanců. Zaměstnavatel poskytující péči o děti předškolního věku má možnost snížit základ daně o náklady související se zřízením a provozováním.

Rodiče s dětmi mohou uplatnit slevu na tzv. umístění dítěte. Výše se odvozuje od minimální mzdy. Za rok 2014 bude možné uplatnit slevu do výše 8 500 Kč. V roce 2015 to bude 9 200 Kč. Slevu může uplatnit jeden z rodičů. Daňové zvýhodnění druhého dítěte žijícího ve společné domácnosti činí 15 804 Kč a na další dítě 17 004 Kč (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Zjednodušení pro zaměstnavatele je ve sjednocení pravidel pro vznik účasti na sociálním a zdravotním pojištění u dohod o provedení práce či dohod o pracovní činnosti. Pro zaměstnavatele dále plyne povinnost vyžádat si potvrzení o daňovém zvýhodnění zaměstnanců, kteří vyživují děti ve společné domácnosti a žádají o daňové zvýhodnění na děti. Mzdová účtárna musí evidovat na některé další údaje pro mezinárodní výměnu dat. Pokud zákon stanoví povinnou elektronickou formu daňového přiznání a nebude-li tato povinnost splněna, bude uložena pokuta ve výši 2 000 Kč.

Pro pracující důchodce je stanovena sleva na dani 24 840 Kč. Avšak je zaveden limit 840 000 Kč ročně. Při překročení tohoto limitu budou příjmy zdaňovány (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Daňový řád

Byl rozšířen okruh přiznání, které je nutné činit elektronicky přes datovou schránku nebo přes portál EPO s elektronickou autentizací. Povinnost elektronického podání vzniká v případě, že se jedná o formulářové podání (daňové přiznání, dodatečné daňové přiznání, apod.) a podání činí osoba se zpřístupněnou datovou schránkou. Jménem právnické osoby může při správě daní jednat jakýkoliv člen statutárních orgánů.

4 ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část práce má za cíl vyhodnocení dopadu výsledků daňových reforem, které se uskutečnily na území České republiky od roku 1993. Pro zhodnocení těchto výsledků byla použita komparativní analýza. Nejprve byla shromážděna veškerá dostupná data týkající se daňových příjmů, daňového mixu a daňové kvóty. Data byla čerpána z informací uvedených Ministerstvem financí České republiky, Eurostatem a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Na základě těchto dat byly vytvořeny přehledné tabulky a grafická znázornění. Poté byly porovnávány změny daňových příjmů, daňové kvóty a daňového mixu před a po konkrétní daňové reformě.

Analytická část je zaměřena především na daňové reformy, které proběhly v letech 2003 až 2015. Tato část práce se nezabývá daňovou reformou v roce 1993, neboť se jednalo o zcela zásadní změnu daňového systému České republiky. Změny, které proběhly, by nebylo možné detailněji zkoumat a porovnávat. Dále se analytická část nezabývá daňovou reformou v roce 2015, protože v době zpracování práce nebyly dostupné materiály pro její zpracování.

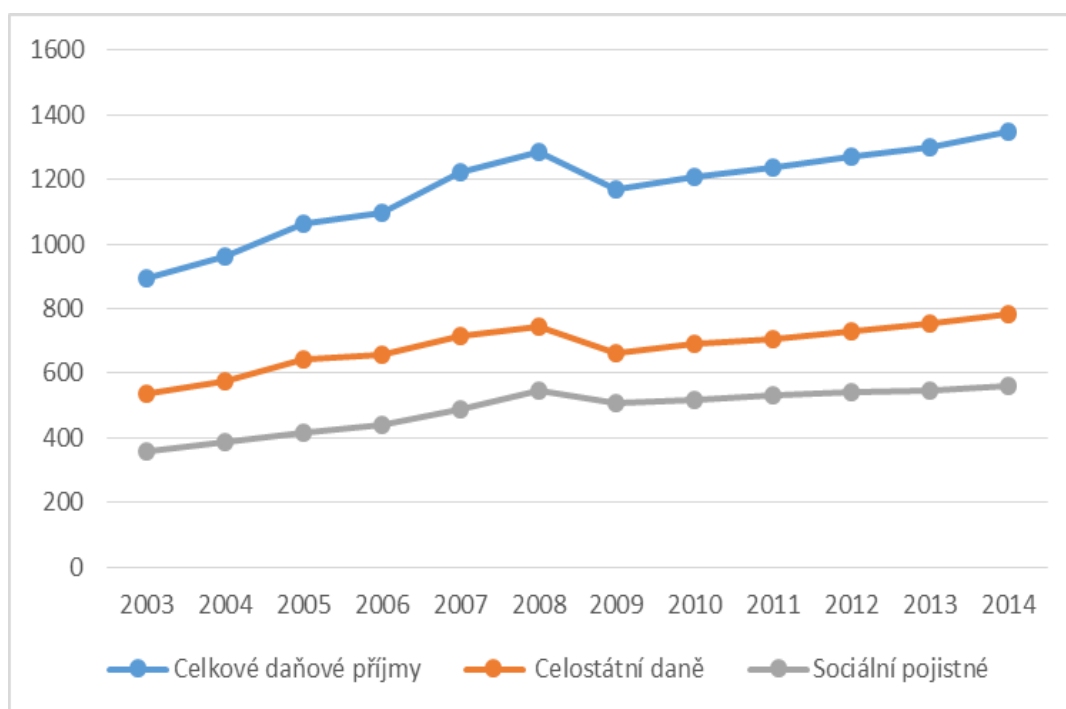
4.1 Daňové příjmy

Na příjmech veřejných rozpočtů se podílí největší mírou daňové příjmy a příjmy ze sociálního pojistného (pro potřeby práce je sociálním pojistným myšleno pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti). Mezi nejvýznamnější daňové příjmy patří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, daň spotřební, daň darovací a daň dědická, daň z nemovitostí a daň z převodu nemovitostí a ostatní daňové příjmy, odvody, pokuty a poplatky. Od 1. 1. 2014 byla daň dědická zrušena. Daň z nemovitostí byla přejmenována na daň z nemovitých věcí, daň z převodu nemovitostí na daň z nabytí nemovitých věcí a daň darovací byla zahrnuta do daně z příjmů.

Pro potřeby práce byly daňové příjmy rozděleny do šesti skupin: daň z příjmů právnických osob (DzPPO), daň z příjmů fyzických osob (DzPFO), sociální pojistné (SP), majetkové daně (MD), daň z přidané hodnoty (DPH), spotřební daň (SD) a ostatní daně a poplatky (ODaP).

Graf 3 a Příloha 4 zachycují vývoj celkových daňových příjmů, celostátních daní a sociálního pojistného od roku 2003 do roku 2014. Celkové daňové příjmy jsou součtem celostátních daní a sociálního pojistného. Po daňové reformě v roce 2004 měly celkové daňové příjmy prorůstovou tendenci. V období reformy 2008 dosáhly svého dosavadního maxima. Nicméně v roce 2009 se v České republice začala projevovat světová hospodářská krize. Ta měla samozřejmě vliv i na daňové příjmy, které poklesly. V období daňové reformy 2010 byl ještě patrný negativní vliv světové hospodářské krize. Prostřednictvím protikrizových opatření došlo ke zlepšení. Poté rostly daňové příjmy opět lineárně. Svého dosavadního maxima od roku 1993 dosáhly v roce 2014.

Graf 3 - Celkové daňové příjmy v letech 2003 - 2014 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet 2003 - 2014, vlastní zpracování

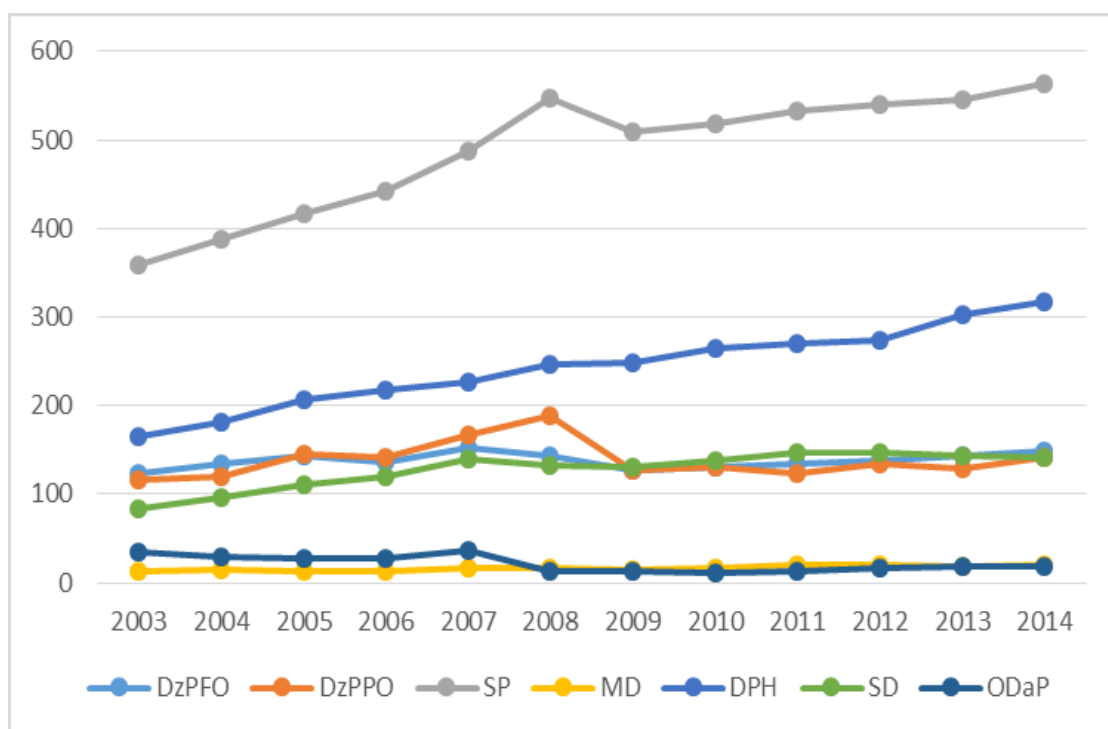
V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie, což mělo za následek harmonizaci české daňové legislativy s potřebami Evropské unie. To vedlo k mnoha změnám. Příjmová stránka veřejných rozpočtů se vyvíjela pozitivně. Celostátní daňové příjmy v roce 2004 dosáhly 574,8 mld. Kč, což je o 39,8 mld. Kč (7,4 %) více než v roce 2003 (viz Příloha 4).

Dopad této reformy v podobě růstu lze sledovat u všech kategorií daní kromě ostatních daňových příjmů a příjmů z cla (viz Graf 4). V souvislosti se vstupem do Evropské unie se zvýšil podíl nepřímých daní. Růst daně z přidané hodnoty byl dán harmonizací a změnami v daňové oblasti v rámci reformy veřejných financí. Meziroční tempo růstu daně z příjmů právnických osob se výrazně zpomalilo. Což bylo dáno zejména nižšími zálohami rozhodujících plátců vypočtených na základě hospodářských výsledků v minulém roce. V souvislosti se vstupem do Evropské unie došlo i k čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie.

Růstový trend byl znatelný i v následujících letech po uskutečnění reformy. V roce 2005 došlo ke zvýšení celostátních daňových příjmů o 12,02 % a v roce 2007 byl nárůst oproti roku 2004 o 28 % (viz Příloha 4).

Graf 4 - Vývoj jednotlivých typů daňových příjmů v letech 2003 - 2014 (mld. Kč)

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet 2003 – 2014, vlastní zpracování

Důsledkem změny vládní koalice došlo v roce 2008 k další daňové reformě. Celostátní daňové příjmy v roce 2008 činily 742,8 mld. Kč. Oproti roku 2007 je to nárůst o 26,5 mld. Kč. Což je o 3,7 % více (viz Příloha 4).

Největší změny v rámci reformy se týkaly daní z příjmů. Tyto změny je možné vidět na grafu (Graf 4) a v příloze (Příloha 5). Největší nárůst vykázaly daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Výjimku tvoří daň z příjmů fyzických osob. Její lehký pokles byl způsoben především zavedením jednotné daňové sazby. Objem příjmů daně z příjmů právnických osob byl ovlivněn zákonnými lhůtami pro podání daňového přiznání a zákonnou úpravou pro stanovení výše a periodicity záloh na daň. Inkaso daně z přidané hodnoty bylo pozitivně ovlivněno zvýšením snížené sazby z 5 % na 9 %. Došlo k přerušení růstu podílu nepřímých daní.

Na konci roku 2008 se začaly projevovat důsledky světové hospodářské krize. Došlo ke zpomalení růstu ekonomiky a snížení domácí poptávky. K výraznějšímu poklesu celostátních příjmů došlo až po roce 2008. V roce 2009 činily celostátní daňové příjmy 660,4 mld. Kč (viz Příloha 4). Oproti roku 2008 je to pokles o 11 %. Důvodem byl pokles jednotlivých typů daní vlivem světové hospodářské krize a protikrizových opatření. Krize postihla řadu podnikatelů, kteří museli více šetřit nebo dokonce svou činnost ukončit.

Daňová reforma v roce 2010 přinesla oproti roku 2009 nárůst daňových příjmů o 4,6 %. Daňové příjmy v roce 2010 činily 690,8 mld. Kč (viz Příloha 4). Největší nárůst zaznamenaly daň z přidané hodnoty, spotřební daně a daň z příjmů fyzických osob. Nárůst jednotlivých daní zachycuje Graf 4. Nejvýznamnější změnou daně z přidané hodnoty bylo zvýšení snížené sazby daně z 9 % na 10 % a základní sazby daně z 19 % na 20 %. Spotřební daně pozitivně ovlivnilo zvýšení sazeb, ale ne v takové míře, v jaké bylo očekáváno. Nepřímé daně vykazovaly růstovou tendenci.

Celostátní daňové příjmy v roce 2012 činily 748,1 mld. Kč (viz Příloha 4). Nejvyšší nárůst vykázaly daně z příjmů právnických osob. Stejně jako v minulých letech byla ovlivněna výší poskytovaných slev na daních. Největší pokles zaznamenaly majtkové daně.

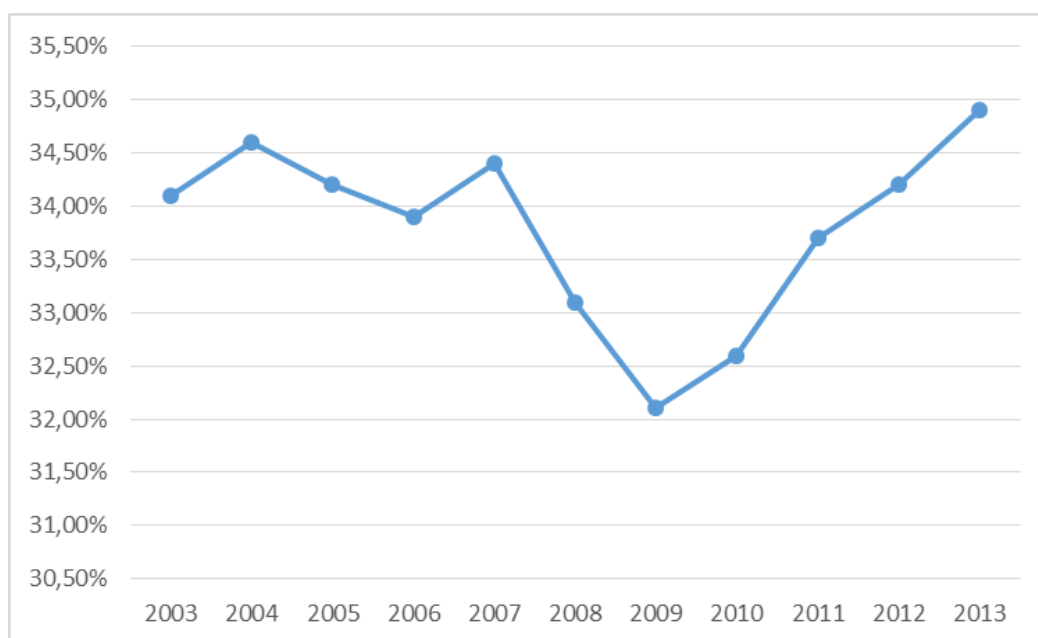
Nastává zde otázka, zda jsou to právě daňové příjmy, které způsobují nárůst či pokles daňových příjmů. Na základě analýzy vývoje daňových příjmů v letech 2003 – 2014 lze konstatovat, že daňové reformy mají bezesporu vliv na vývoj daňových příjmů, ať už v pozitivním nebo negativním slova smyslu. Avšak vývoj daňových příjmů ovlivňuje i řada dalších faktorů jako je například stav hospodářské situace v zemi.

4.2 Daňová kvóta

Dále je zkoumán dopad daňových reforem na vývoj daňové kvóty. Daňová kvóta se obecně vypočítá jako poměr celkových daňových příjmů k hrubému domácímu produktu. Lze díky ní porovnávat daňové zatížení v jednotlivých zemích dle mezinárodního měřítka.

Pro posouzení daňové kvóty je důležité zaměřit se na její výši před a po konkrétní daňové reformě. Graf 5 a Příloha 6 znázorňují vývoj složené daňové kvóty podle metodiky Eurostatu. Metodika Eurostatu pro své potřeby využívá složenou daňovou kvótu, která obsahuje přímé daně, nepřímé daně a odvody sociálního a zdravotního pojištění.

Graf 5 - Vývoj složené daňové kvóty v letech 2003 - 2013 (%)

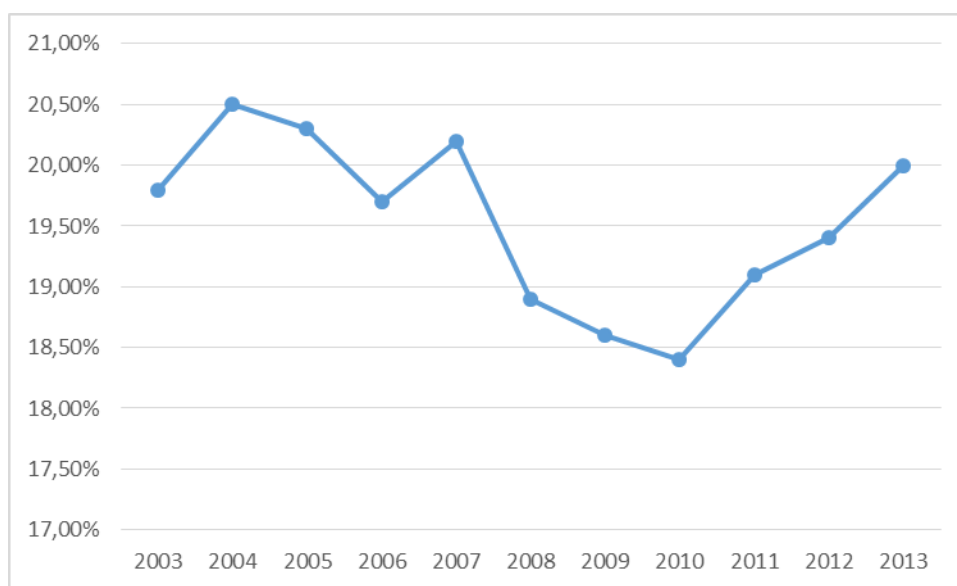
Zdroj: Eurostat, Total Tax Revenue by Country, vlastní zpracování

Celkové daňové zatížení občanů před rokem 2004 rostlo. To je možné přisuzovat přípravným fázím pro vstup do Evropské unie. V roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, činila složená daňová kvóta 34,6 %. Poté se hodnota složené daňové kvóty snižovala až do roku 2009. Její hodnota byla 32,1 %. Výjimku tvoří rok 2007 (34,4 %). Toto navýšení lze zdůvodnit změnou vládní koalice. Daňová reforma v roce 2008 přinesla výrazný pokles složené daňové kvóty. V roce 2010 došlo opět k růstu.

Oproti jiným státům Evropské unie představují dlouhodobě významnou složku odvody sociálního pojištění. Je tedy vhodné zaměřit se i na daňovou kvótu jednoduchou. Ta se vypočítá podílem vybraných daní k hrubému národnímu produktu.

Graf 6 a Příloha 7 zachycují vývoj jednoduché daňové kvóty. Z grafu je patrné, že vývoj jednoduché daňové kvóty je do značné míry obdobný jako vývoj složené daňové kvóty. Před daňovou reformou jednoduchá daňová kvóta rostla. V roce 2014 dosáhla 20,5 %. Poté s výjimkou roku 2007 klesala až do roku 2010 na úroveň 18,4 %. Poté opět rostla.

Graf 6 - Vývoj jednoduché daňové kvóty v letech 2003 - 2013 (%)

Zdroj: Eurostat: Taxation Trends in the European Union 2015, vlastní zpracování

Vývoj složené daňové kvóty a jednoduché daňové kvóty nemá jednoznačný trend. Jejich vývoj závisí na rozložení politických sil v zemi a případných daňových reformách. Daňové reformy ovlivňují výši složené daňové kvóty a jednoduché daňové kvóty. Je to dáno tím, že daňové reformy způsobují změny ve struktuře a výši výnosů z jednotlivých daní jako jednoho z ukazatelů pro výpočet daňové kvóty.

4.3 Daňový mix

Výsledky daňových reforem je taktéž možné zachytit na daňovém mixu. Daňový mix charakterizuje strukturu daňového systému. Zobrazuje zastoupení jednotlivých daní

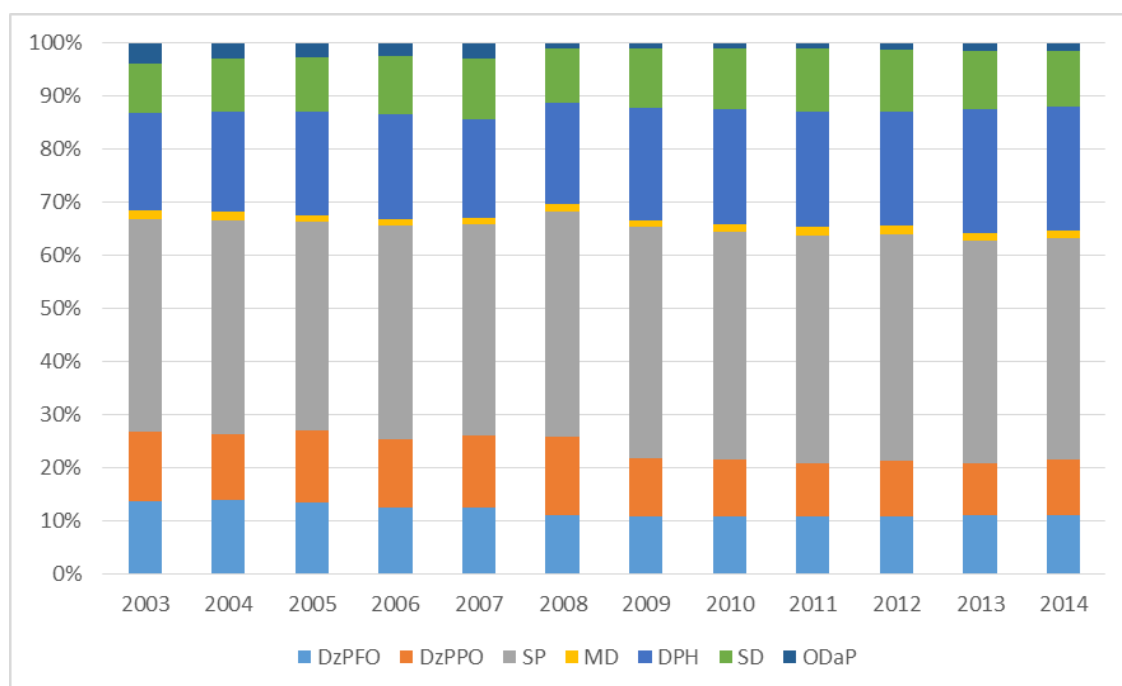
a jejich podíl na celkovém daňovém výnosu České republiky. Zachycuje, které typy daní jsou v zemi upřednostňovány a které jsou naopak méně významné.

Struktura daňového mixu ve své podstatě vychází ze struktury daňové soustavy. Daňový mix České republiky byl pro potřeby práce upraven do vlastního zpracování na:

- ❖ daň z příjmů fyzických osob (dále DzPFO),
- ❖ daň z příjmů právnických osob (DzPPO),
- ❖ sociální pojistné (SP),
- ❖ majetkové daně (MD),
- ❖ daň z přidané hodnoty (DPH),
- ❖ spotřební daně (SD),
- ❖ a ostatní daně a poplatky (ODaP).

Vývoj daňového mixu v České republice v letech 2003 až 2014 je zachycen na grafu (Graf 7) a příloze (Příloha 8) Sloupce v grafu znázorňují 100% podíl daňových příjmů v jednotlivých letech, ať už jejich výše byla jakákoliv. Jednotlivé barevné úseky poté udávají podíl konkrétního typu daně na celkových daňových příjmech.

Graf 7 - Vývoj daňového mixu v letech 2003 - 2014 (%)

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky. Státní závěrečný účet 2003 - 2014, vlastní zpracování

Dlouhodobě mají na daňovém mixu největší podíl sociální pojistné (více než 40% podíl). Sociální pojistné zahrnuje pojistné na sociální zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti. Podíl sociálního pojistného na daňovém mixu se v dlouhodobém horizontu pohybuje v průměru okolo 41,5 %. Podíl sociálního pojistného na daňovém mixu byl daňovými reformami ovlivněn minimálně.

Druhý největší podíl zastupuje daň z přidané hodnoty. Podíl daně z přidané hodnoty se pohybuje okolo průměru 20,6 %. V dlouhodobém horizontu tento podíl roste především díky snaze vlády zvyšovat zdanění nepřímých daní. Podíl přímých daní (ať už je to daň z příjmů právnických či fyzických osob) v posledních letech klesá ve prospěch daní nepřímých a sociálních příspěvků (viz Graf 7). Majetkové daně představují nejmenší složku daňového mixu (okolo 1,4 %). Přesto jsou složkou nejstabilnější.

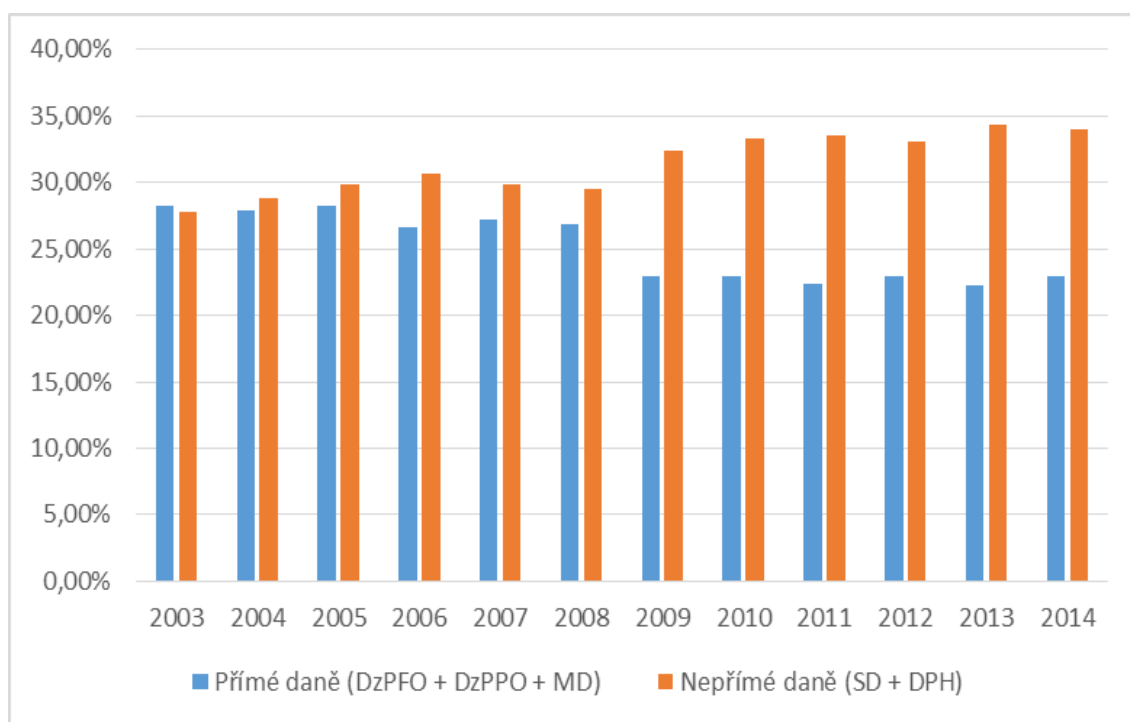
Graf 7 znázorňuje nepatrnou změnu struktury daňového mixu v období reformy v roce 2004. Ke zvýšení podílu daní ze spotřeby vedla změna daňových sazeb, snížení minimálního obrátu k povinné registraci a ekologizace daňové soustavy. Podíl důchodových daní se snížil, zejména díky snížení daně z příjmů právnických osob. V oblasti daně z příjmů fyzických osob nedošlo k výraznějším změnám. Na majetkové daně neměla reforma výrazný vliv, protože Evropská unie nepožadovala harmonizaci v této oblasti.

V důsledku daňové reformy v roce 2008 došlo ke zvýšení podílu daní ze spotřeby. Bylo to důsledkem zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty a rozšířením jejího základu. Dále došlo k zavedení ekologické daně (zavedena daň ze zemního plynu a dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny). U důchodových daní došlo k poklesu podílu především zavedením jednotné sazby daně u daně z příjmů fyzických osob. U majetkových daní došlo taktéž k poklesu jejich podílu na daňovém mixu.

Podíl přímých a nepřímých daní na daňovém mixu v letech 2003 až 2014 je možné vidět na grafu (Graf 8) a v příloze (Příloha 9). Před daňovou reformou v roce 2004, měly převahu přímé daně (28,2 %) nad nepřímými (27,8 %). Zásadní změna přišla při vstupu České republiky do Evropské unie. Byla požadována harmonizace v oblasti nepřímých daní. V roce 2004 už převažovaly nepřímé daně (28,8 %) nad přímými (27,9 %). V roce 2006 činil podíl nepřímých daní 30,7 % a přímých daní 26,6 %. V období let 2007 až 2008

došlo ke snížení podílu nepřímých daní. Po daňové reformě v roce 2008 opět podíl nepřímých daní rostl. V roce 2014 převažovaly nepřímé daně 34 % nad přímými daněmi (22,9 %). Od vstupu České republiky do Evropské unie došlo ke zvýšení podílu nepřímých daní na daňovém mixu 6,2 %. Pokles přímých daní činil 5,3 %.

Graf 8 – Podíl přímých a nepřímých daní na daňovém mixu v letech 2003 - 2014 (%)

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet 2003 - 2014, vlastní zpracování

Z grafu (Graf 8) vyplývá že neustále dochází ke zvyšování podílu nepřímých daní. Toto zvyšování bylo způsobeno implementací legislativy Evropské unie. Hlavním důvodem snižování přímých daní (respektive zvyšování nepřímých daní) je, že nízké daně a jednoduchý daňový systém přináší potřebnou motivaci k rozvoji podnikání a přisun zahraničních investic. Pokles na straně přímých daní pak vyžaduje kompenzaci na straně daní nepřímých. Zvyšování nepřímých daní je pro poplatníky přijatelnější, protože je ovlivňují nepřímo prostřednictvím statků a služeb.

Na základě výše uvedených informací lze konstatovat, že daňové reformy mají dopad na strukturu daňového mixu, která se měnila v závislosti na jednotlivých daňových reformách.

5 VÝSLEDKY A DISKUZE

Tato část práce zahrnuje shrnutí výsledků zjištěných v analytické části práce, zhodnocení úspěšnosti jednotlivých daňových reforem a vlastní doporučení pro budoucí reformy daňového systému.

5.1 Shrnutí výsledků analytické části

Na základě provedené analýzy je možné konstatovat, že daňové reformy měly vliv na výši jak celkových daňových příjmů, tak i výši konkrétních typů daní. Celkové daňové příjmy měly s výjimkou roku 2009 růstovou tendenci. Výše jednotlivých typů daní závisela na jednotlivých daňových reformách. Daňová reforma v roce 2004 zapříčinila růst všech typů daní. Tento trend byl znatelný ještě v dalších letech po uskutečnění reformy. Největší změny daňové reformy v roce 2008 se týkaly daní z příjmů (nárůst daně z příjmů právnických osob, pokles daně z příjmů fyzických osob). Daňová reforma v roce 2010 přinesla největší nárůst daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a daně z příjmů fyzických osob.

Do budoucna lze předpokládat další růst celkových daňových příjmů v závislosti na případných daňových reformách. Snahy o navýšení příjmů veřejného rozpočtu bude dáno převážně úsilím vlády o snížení deficitu státního rozpočtu.

Tak jako daňové příjmy se i daňová kvóta měnila v důsledku jednotlivých daňových reforem. Je možné konstatovat, že průběh jednoduché a složené daňové kvóty je do značné míry obdobný. Před rokem 2004 se daňová kvóta (jednoduchá i složená) zvyšovala v konsekvenci příprav pro vstup do Evropské unie. Po daňové reformě v roce 2004 došlo k jejímu poklesu. V roce 2006 opět rostla. Reforma v roce 2008 opětovně způsobila její pokles. Naopak v roce 2010 došlo k jejímu dalšímu růstu. Průběh daňové kvóty neměl jednoznačný průběh. Její vývoj byl závislý především průběhu jednotlivých daňových reforem a politicko-ekonomické situaci v České republice.

Nelze s určitostí predikovat její budoucí vývoj. Ten bude jako v minulosti záviset na případných daňových reformách a politicko-ekonomické situaci v zemi.

Daňový mix prošel v závislosti na daňových reformách řadou změn. Při vstupu do Evropské unie v roce 2004 byla nutná harmonizace českého daňového systému s legislativou Evropské unie. To se projevilo zejména zvyšováním podílu nepřímých daní. Před reformou měly větší podíl na daňovém mixu daně přímé. Další výrazný nárůst nepřímých daní přineslo období po daňové reformě v roce 2008 a 2010.

Dlouhodobě největší a relativně stabilní podíl na daňovém mixu má sociální pojistné. Dále je to daň z přidané hodnoty, daně z příjmů a spotřební daně. Nejmenší podíl zabírají majtkové daně. Podíl jednotlivých typů daní na daňovém mixu se měnil v závislosti na konkrétních daňových reformách. V roce 2004 rostl podíl daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a klesal podíl daně z příjmů právnických osob. Daňová reforma v roce 2008 naopak podíl daně z příjmů právnických osob zvýšila. Dále rostl podíl daně z přidané hodnoty a spotřebních daní. Pokles podíl daně z příjmů fyzických osob.

Do budoucna lze předpokládat další zvyšování podílu nepřímých daní na úkor přímých. Nízké přímé daně přináší motivaci zejména pro podnikatelské subjekty nejen z České republiky. Snížení na straně přímých daní však vyžaduje zvýšení na straně nepřímých daní. Zvyšování daňové zátěže nepřímých daní je vhodnějším způsobem jak získat finanční prostředky do veřejného rozpočtu, protože ovlivňují daňové poplatníky nepřímou cestou, tedy prostřednictvím statků a služeb.

5.2 Zhodnocení úspěšnosti daňových reforem

Cílem daňové reformy v roce 2004 byla především harmonizace české daňové soustavy s legislativou Evropské unie. Dále se pak jednalo o stabilizaci daňové kvóty, zjednodušování daní, opatření proti daňovým únikům a posílení daňové spravedlnosti. Harmonizace daní v Evropské unii měla přispět k posílení společného trhu a zaujmout investory a pracující. Přímé daně jsou víceméně v kompetenci členských států. Harmonizace a koordinace byla provedena především v oblasti nepřímých daní. Již několik let existují platná společná ustanovení o minimálních sazbách a daňovém základu nepřímých daní. U daně z přidané hodnoty byl snížen rozdíl mezi základní a sníženou sazbou daně. Tímto došlo i k naplnění cíle minimalizace daňových úniků. Daňová kvóta měla být stabilizována na úroveň z roku 2000, což se úplně nepovedlo. Dalším důležitým cílem byl jednoduchý a přehledný daňový systém. Jednalo se například

o zjednodušení formulářů daňových přiznání a zavedení elektronické komunikace s finančními úřady.

Cíle daňové reformy 2008 byly následující: podpora hospodářského růstu, sociální citlivost vůči ekonomicky neaktivní populaci, podpora rodin s dětmi, podpora ekonomické aktivity, podpora udržitelného rozvoje. Stav české ekonomiky se zase více přiblížil vyspělejšímu západu. Byla zavedena jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob, poklesla sazba daně z příjmů právnických osob. Došlo k dalšímu zvyšování podílu nepřímých daní. Byla provedena tzv. ekologická daňová reforma, která spočívala ve zdanění zemního plynu, pevných paliv a elektřiny. Podpora rodin s dětmi byla provedena především prostřednictvím zvýšení slev na dani.

Daňová reforma v roce 2010 měla přinést maximální zjednodušení legislativy i daňové správy. Cíle reformy byly zaměřeny na přehledné a srozumitelné zákony, snižování počtů daní, zjednodušení a zrychlení daňového procesu, jedno výběrní místo, elektronickou komunikaci, atd. Tuto reformu se nakonec nepovedlo implementovat v celém rozsahu. Obsahovala velké množství změn, které nebylo možné v plánovaném termínu stihnout. Snaha realizovat tuto daňovou reformu trvá až do současnosti.

5.3 Vlastní doporučení

Na základě získaných vědomostí bylo navrženo několik změn pro případné budoucí reformy daňového systému České republiky. Toto doporučení zahrnuje v obecné rovině:

- ❖ daňový systém bez neustálých změn,
- ❖ zjednodušování daňového systému a jeho administrativní náročnosti,
- ❖ zaměření se spíše na zdaňování spotřeby než příjmů,
- ❖ snižování sazeb daně z příjmů právnických osob,
- ❖ omezování daňových úniků.

Konkrétně toto doporučení zahrnuje:

- ❖ zrušení daně z nabytí nemovitých věcí,
- ❖ snížení počtu výjimek u daně z příjmů právnických i fyzických osob,

- ❖ rušení úřadů daňové správy ve prospěch elektronické komunikace,
- ❖ nedoporučení tzv. hranolkové daně.

Největším problémem daňového systému České republiky není ani tolik jeho nejasnost a složitost, ale jeho permanentní změny. V posledních letech přichází vláda s novými návrhy daňových zákonů téměř každé dva až tři roky. Bylo by tedy potřeba vytvořit takový daňový systém s pevně danou kostrou, která by se řadu let neměnila. Docházelo by pak třeba jen k malým úpravám (například změna daňových sazeb dle konkrétních potřeb vlády).

Ačkoliv neustále probíhají snahy o zjednodušování daňového systému, je pro poplatníky stále složitý a nepřehledný. Složitost tohoto systému přináší vysoké administrativní náklady pro všechny účastníky. Český daňový systém vykazuje jedny z nejvyšších nákladů na výběr daní v Evropské unii. Dohledat údaje o tom, kolik činí výběr jednotlivých daní, se bohužel nepovedlo.

Administrativní náročnosti celého daňového systému je dána vysokým počtem daní. Pokud by se zjednodušil daňový systém (snižování počtu výjimek, rušení některých typů daní, rušení přebytečných úřadů ve prospěch elektronické komunikace) došlo by zcela jistě ke snížení administrativní náročnosti. Daně, které jsou pro stát administrativně vysoce náročné a náklady na jejich výběr se mnohdy přibližují výnosu z této daně, by měly být zcela zrušeny. Jedná se například o daň z nabytí nemovitých věcí. Spolu se zrušením této daně by měli být propuštěni úředníci, kteří tyto daně mají na starost. Stát by tak ušetřil peníze daňových poplatníků na daleko podstatnější věci. V rámci rušení daní je možné souhlasit s předsedou poslaneckého klubu ODS Zbyňkem Stanjurou (2016). Ten požaduje zrušení daně z nabytí nemovitých věcí bez náhrady. Poukazuje na výnosnost této daně, která je malá. Následkem zrušení by podle něj došlo ke snížení ceny nemovitostí a splnění požadavků na zjednodušení daňového systému.

Dalším krokem by mělo být snížení počtu daňových výjimek. Například u daně z příjmů fyzických i právnických osob jich existuje celá řada. Došlo by tak k navýšení daňového výnosu. Při mezinárodním srovnání disponuje Česká republika velkým počtem těchto výjimek (redukce by rozhodně usnadnila podávání daňového přiznání a výpočet daně).

Pozitiva přináší snahy o elektronizaci daňové správy. Prvním krokem k elektronizaci daňové správy bylo vydání novely zákona č. 235/2004 o dani z přidané hodnoty (povinné elektronické podání daně z přidané hodnoty) platné k 1. 1. 2014. Od 1. 1. 2015 byla zavedena povinnost elektronického podání zákonem specifikovaných podání. Podání se vztahuje na řádná daňová tvrzení, dodatečná daňová tvrzení, ohlášení o změnách, přihlášku k registraci (novela zákona č.280/2009 Sb., daňový řád). Do budoucna by se měl snižovat počet úřadů daňové správy ve prospěch elektronické komunikace, což by vedlo ke snížení administrativních nákladů nejen pro stát, ale i pro daňové poplatníky.

Obecně by se měla zdaňovat spíše spotřeba. Daňové teorie se v posledních letech ubírají ke zvyšování podílu nepřímých daní, které mají v dnešní globalizované společnosti výhodnější vlastnosti. Nepřímé daně představují stabilní a předvídatelný zdroj příjmů, jsou méně nápadné, potencionálně neutrální, obvykle se snáze prosazuje jejich zvýšení než u daní přímých. V posledních letech je stále více diskutovaným tématem tzv. hranolková daň. Jedná se v podstatě o vyšší zdanění nezdravých jídel. Existuje řada názorů, zda je vhodné či nevhodné tuto daň zavést. Primárně by tato daň měla motivovat lidi ke zdravému životnímu stylu. Na základě snah o zjednodušení daňového systému by nebylo vhodné tuto daň (nebo jakoukoliv jinou) zavádět.

Daň z příjmů právnických osob patří mezi nejvýznamnější daně vůbec. Nastavení sazby daně z příjmů právnických osob je důležité pro ekonomickou situaci země. Výrazně ovlivňuje státní příjmy a je důležitá pro vhodné podnikatelské prostředí. V současné době je znatelný pokles sazby u všech členských států OECD. Česká republika patří k zemím, kde sazba klesla nejvíce. V letošním roce (2016) činí sazba daně z příjmů právnických osob 19 % (v roce 1999 činila 35 %).

Česká republika má dlouhodobě problém s daňovými úniky. Díky daňovým únikům přichází stát každoročně o nemalé částky. V posledních letech je znatelná tendence k jejich zamezení nebo alespoň minimalizaci. Ke snížení daňových úniků určitě mohou přispět výše zmíněné body (jednoduchost a jasnost daňového systému, snižování daňové zátěže jak u daní z příjmů právnických fyzických osob).

6 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo na základě komparativní analýzy vyhodnotit, zda daňové reformy, které proběhly na území České republiky od roku 1993, měly dopad na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu. Dílčími cíli bylo zhodnocení jednotlivých daňových reforem a návrh doporučení pro budoucí reformy daňového systému České republiky.

Na základě komparativní analýzy lze konstatovat, že daňové reformy měly vliv na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu. Celkové daňové příjmy měly s výjimkou roku 2009 růstovou tendenci. Výše jednotlivých daňových příjmů závisela na konkrétních daňových reformách. Daňová reforma v roce 2004 přinesla růst všech daňových příjmů. Tento trend byl znatelný i v roce 2005. Daňová reforma v roce 2008 se týkala převážně daní z příjmů. K výraznému růstu došlo u daně z příjmů právnických osob a daně z přidané hodnoty. Poklesla daň z příjmů fyzických osob. Daňová reforma v roce 2010 způsobila v největší míře růst daně z přidané hodnoty, dále spotřebních daní a daně z příjmů fyzických osob. Do budoucna lze předpokládat další zvyšování celkových daňových příjmů. Důvodem bude převážně úsilí vlády o snížení deficitu státního rozpočtu.

Daňové reformy ovlivnily i výši daňové kvóty (složené i jednoduché). Před rokem 2004 se obě daňové kvóty zvyšovaly v konsekvenci příprav pro vstup do Evropské unie. Po daňové reformě v roce 2004 poklesla. Reforma v roce 2008 přinesla její opětovný pokles. V roce 2010 došlo k růstu. Vývoj daňové kvóty nelze jednoznačně předvídat. Bude záviset na případných daňových reformách a politicko-ekonomické situaci v zemi.

Daňové reformy ovlivnily i strukturu daňového mixu. Dopad na strukturu daňového mixu měl vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Harmonizace českého daňového systému s požadavky Evropské unie byla začátkem pro postupné zvyšování podílu nepřímých daní. Před daňovou reformou převažoval podíl přímých daní. V současné době výrazně převládá podíl nepřímých daní. Do budoucna lze předpokládat další navyšování podílu nepřímých daní.

Na základě provedených analýz a získaných vědomostí bylo navrženo několik změn pro případné budoucí reformy daňového systému České republiky. V obecné rovině se toto

doporučení týkalo daňového systému bez neustálých změn, zjednodušení daňového systému a jeho administrativní náročnosti, zaměření se spíše na zdaňování spotřeby než příjmů, snižování sazeb daně z právnických osob a omezování daňových úniků. V konkrétní rovině toto doporučení zahrnuje zrušení daně z nabytí nemovitých věcí, snižování počtu výjimek u daně z příjmů právnických i fyzických osob, rušení úřadů daňové správy ve prospěch elektronické komunikace a nedoporučení tzv. hranolkové daně.

Přínosem práce není jen vyhodnocení vlivu daňových reforem na výši daňových příjmů, daňové kvóty a strukturu daňového mixu, ale taktéž poskytnutí ucelených teoretických poznatků týkajících se problematiky daňových reforem.

Do budoucna lze očekávat daňové reformy, které by mohly přinést některé z výše uvedených změn. Jejich konkrétní podoba však bude záviset na rozložení politických sil v zemi a směřování budoucích vlád.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Monografické publikace

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-423-9.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.

LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňové systémy v globálním světě*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2007. ISBN 978-80-7357-320-1.

SANDFORD, Cedric. *Why tax systems differ: a comparative study of the political economy of taxation*. Ilustrované vydání. Bath: Fiscal Publications, 2000. ISBN 0-9515157-7-2.

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Bakalářské minimum z daní*. 1. vydání. Praha: Trizonia, 1994. ISBN 80-85573-24-5.

ŠOUREK, Stanislav, Karel TUREK a Petr BĚHAN. *Nová daňová soustava od 1. 1. 1993: východiska a cíle daňové reformy, daňové zákony s komentářem, příklady a výpočty, věcný rejstřík*. Praha: Prospektrum, 1993. Nová daňová soustava, I. díl. ISBN 80-85431-72-6.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX a.s., 2014. ISBN 978-80-87480-23-6.

VÍTEK, Leoš. *Daňová politika České republiky: historický vývoj, současnost a perspektivy zdanění na území ČR s ohledem na integraci českého hospodářství do světového ekonomického společenství*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2001. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 80-238-8182-5.

Seriálové publikace

BĚHOUNEK, Pavel. Daňová reforma od 1. 1. 2008. *Daně a právo v praxi*. 2007, 2007(6), 3-10. ISSN 1211-7293.

Právní předpisy

ČESKO. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117, s. 3473-3491. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 118, s. 3521-3528. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 78, s. 4946-5009. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 338 ze dne 4. května 1992 o dani z nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 71, s. 1946-1952. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 16 ze dne 21. prosince 1992 o dani silniční. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 6, s. 133-136. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 353 ze dne 26. září 2003 o spotřebních daních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 118, s. 5730 -5788. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 212 ze dne 22. května 1992 o soustavě daní. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 42, s. 1090. ISSN 1211-1244.

Internetové zdroje

EUROSTAT. Czech republic: Structure and developement of tax revenues. In: *Taxation trends in the European Union: Data for EU Member States, Iceland and Norway* [online]. Lucemburk: Eurostat, 2015, s. 30 [cit. 2016-02-25]. ISBN 978-92-79-51578-1. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/7092073/KS-DU-15-001-EN-N.pdf/68116dc2-75bc-4f25-b8a3-ae863ff8dec5>

EUROSTAT. *Total tax revenue by country 1995 – 2014 (% of GDP)* [online]. 2015 [cit 2015-12-22]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Total_tax_revenue_by_country,_1995-2014_%28millions_of_euro%29.png

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Koncepce RVF 2003* [online]. 2003 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/archiv/reforma-verejnych-financi-2003-2006/koncepce-rvf-2003>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Základní informace k RVF: Reforma veřejných financí 2007 – 2010* [online]. 2007 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/archiv/reforma-verejnych-financi-2007-2010/zakladni-informace-k-rvf>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Základní informace – příprava reformy: Reforma daňového systému 2010* [online]. 2008 [cit. 2015-08-15]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/archiv/reforma-verejnych-financi-2007-2010/reforma-danoveho-systemu-2010/zakladni-informace-priprava-reformy>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Změny v daňových zákonech v roce 2015* [online]. 2014 [cit. 2015-08-16]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/dane/danova-legislativa/2014/zmeny-v-danovych-zakonech-v-roce-2015-19976>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Státní závěrečný účet* [online]. 2003 - 2014 [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/>

OECD. *OECD Factbook 13: Economic, Environmental and Social Statistics: Total tax revenue* [online]. 2009 [cit 2015-07-16]. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/sites/factbook-2013-en/11/06/01/index.html;jsessionid=6bf90ssj29cs8.x-oecd-live-02?itemId=/content/chapter/factbook-2013-93-en&_csp_=a32cd4bda6193da58388f462d43545c2

OECD. *The OECD classification and interpretative guide 2015* [online]. 2015 [cit 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/tax/tax-policy/oecd-classification-taxes-interpretative-guide.pdf>

STANJURA, Zbyněk. *Stanjura (ODS): Daň z nemovitostí navrhujeme zrušit*. In: *Parlamentní listy* [online]. 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Stanjura-ODS-Dan-z-nabyti-nemovitosti-navrhujeme-zrusit-422230>

VANČUROVÁ, Alena. *Daňové reformy v ČR* [online]. 2009 [cit 2015-07-16]. Dostupné z http://kvf.vse.cz/storage/1218123709_sb_vancurova.pdf

8 SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1 - Podíl celkových daňových příjmů státního rozpočtu v roce 2014 (%).....	15
Graf 2 - Daňová kvóta vybraných států EU v roce 2013 (%).....	16
Graf 3 - Celkové daňové příjmy v letech 2003 - 2014 (mld. Kč).....	32
Graf 4 - Vývoj jednotlivých typů daňových příjmů v letech 2003 - 2014 (mld. Kč).....	33
Graf 5 - Vývoj složené daňové kvóty v letech 2003 - 2013 (%).....	35
Graf 6 - Vývoj jednoduché daňové kvóty v letech 2003 - 2013 (%).....	36
Graf 7 - Vývoj daňového mixu v letech 2003 - 2014 (%).....	37
Graf 8 – Podíl přímých a nepřímých daní na daňovém mixu v letech 2003 - 2014 (%).....	39

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Rozdělení předmětu daně.....	13
Obrázek 2 - Rozdělení sazeb daně.....	14

9 PŘÍLOHY

Příloha 1 - Daňový systém před a po daňové reformě v roce 1993

Daňový systém před reformou 1993	Daňový systém po reformě 1993
Zdanění právnických osob	
Odvody z objemu vyplacených mezd	Daň z příjmů právnických osob
Odvody ze zisku	Pojistné na všeobecné zdravotní pojištění
Důchodová daň	Pojistné na sociální zabezpečení
Zemědělská daň organizaci	Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti
Příspěvky na částeční úhradu nákladů	
Sociální zabezpečení	
Zdanění fyzických osob	
Daň ze mzdy	Daň z příjmů fyzických osob
Daň z příjmů z literární a umělecké činnosti	Pojistné na všeobecné zdravotní pojištění
Daň z příjmů obyvatelstva	Pojistné na sociální zabezpečení
	Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti
Nepřímé daně	
Daň z obratu	Daň z přidané hodnoty
Dovozní daň	Spotřební daň z piva
	Spotřební daň z vína
	Spotřební daň z lihu a lihovin
	Spotřební daň z tabáku
	Spotřební daň z uhlovodíkových paliv a maziv
Majetkové daně	
Domovní daň	Daň z nemovitosti
Zemědělská daň z pozemků	Daň dědická
Notářský poplatek z dědictví	Daň darovací
Notářský poplatek z darování	Daň z převodu nemovitosti
Notářský poplatek z převodu nemovitosti	Daň silniční

Zdroj: Vítek (2001), vlastní zpracování

Příloha 2 - Podíl celkových daňových příjmů státního rozpočtu v roce 2014 (%)

nedaňové příjmy	16,00
pojistné na sociální zabezpečení	33,80
daňové příjmy bez pojistného na sociální zabezpečení	50,20

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet, vlastní zpracování

Příloha 3 - Daňová kvóta vybraných států EU v roce 2013 (%)

Dánsko
Belgie
Francie
Itálie
Rakousko
Průměr EU
Německo
Maďarsko
Chorvatsko
Velká Británie
Česká republika
Polsko
Slovensko

Zdroj: Eurostat, Total Tax Revenue by Country, vlastní zpracování

Příloha 4 - Celkové daňové příjmy v letech 2003 - 2014 (mld. Kč)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Celkové daňové příjmy	894,7	963,1	1060,8	1098,8	1224,2	1285,6	1170,1	1208,3	1238,8	1268,6	1299,4	1347,4
Daně	535,0	574,8	643,9	656,9	716,3	742,8	660,4	690,8	705,6	727,8	753,9	784,7
Sociální pojistné	359,7	388,3	416,9	441,9	488,4	548,2	509,7	517,5	533,2	540,8	545,5	562,7

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet 2003 - 2014, vlastní zpracování

Příloha 5 - Vývoj jednotlivých typů daňových příjmů v letech 2003 - 2014 (mld. Kč)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DzPFO	123,0	133,3	142,4	136,8	151,5	143,3	127,5	131,1	133,9	137,2	142,4	147,8
DzPPO	115,9	119,8	144,8	141,8	166,4	187,6	127,1	129,6	123,3	133,7	129,0	141,0
SP	359,7	388,3	416,1	441,9	488,4	548,2	509,7	517,5	533,2	540,8	545,5	562,7
MD	13,6	15,3	13,1	13,5	15,5	15,5	14,4	16,4	20,3	20,7	18,8	19,4
DPH	164,4	181,8	206,9	218,1	227,4	246,1	248,1	263,9	269,3	273,0	302,2	317
ODaP	33,9	28,8	26,9	27,2	36,1	11,9	12,2	11,5	12,2	16,4	18,0	18,2
SD	84,2	95,8	110,6	119,5	138,9	133	131,1	138,3	146,6	146,8	143,5	141,3

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet 2003 - 2014, vlastní zpracování

Příloha 6 - Vývoj složené daňové kvóty v letech 2003 - 2013 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Česká republika	34,1	34,6	34,2	33,9	34,4	33,1	32,1	32,6	33,7	34,2	34,9

Zdroj: Eurostat, Total Tax Revenue by Country, vlastní zpracování

Příloha 7 - Vývoj jednoduché daňové kvóty v letech 2003 - 2013 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Česká republika	19,8	20,5	20,3	19,7	20,2	18,9	18,6	18,4	19,1	19,4	20,0

Zdroj: Eurostat, Taxation Trends in the European Union, vlastní zpracování

Příloha 8 - Vývoj daňového mixu v letech 2003 - 2014 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DzPFO	13,7	13,8	13,4	12,4	12,4	11,1	10,9	10,8	10,8	10,8	11,0	11,0
DzPPO	13,0	12,4	13,7	12,9	13,6	14,6	10,9	10,7	10,0	10,5	9,9	10,5
SP	40,2	40,3	39,2	40,2	39,9	42,6	43,6	42,8	43,0	42,6	42,0	41,8
MD	1,5	1,6	1,2	1,2	1,3	1,2	1,2	1,4	1,6	1,6	1,4	1,4
DPH	18,4	18,9	19,5	19,8	18,6	19,1	21,2	21,8	21,7	21,5	23,3	23,5
ODaP	3,8	3,0	2,5	2,5	2,9	0,9	1,0	0,95	0,98	1,29	1,39	1,35
SD	9,4	9,9	10,4	10,9	11,3	10,3	11,2	11,4	11,8	11,6	11,0	10,5

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet 2013 - 2014, vlastní zpracování

Příloha 9 - Podíl přímých a nepřímých daní na daňovém mixu v letech 2003 - 2014 (%)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Přímé daně	28,2	27,9	28,3	26,6	27,2	26,9	23,0	22,9	22,4	23,0	22,3	22,9
Nepřímé daně	27,8	28,8	29,9	30,7	29,9	29,5	32,4	33,3	33,6	33,1	34,3	34,0

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Státní závěrečný účet, vlastní zpracování